ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

ШАҲАР ИЖТИМОИЙ-СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлаган ◆ № 113 (9.305) 1999 йил 27 сентябрь, душанба ◆ Сотувда эркин нархда

Саноат

ХАРИДОРЛАР ДИДИГА МОС

Пойтахтимизда фаолият кўрсатаётган «Қизил тонг» ҳиссадорлик жамияти чеварлари Аёллар йилида ўзгача ғайрат кўрсатиб меҳнат қилишга, бозор иқтисодиёти талабларидан келиб чиқиб харидоргир маҳсулотлар тайёрлашга, аёллар, эркаклар ва болалар устки кийимларининг замонавий турларини ишлаб чиқаришга астойдил интилмоқдалар.

Корхона жамоаси йил давомида 720 миллион сўмлик маҳсулот тайёрлашга бел боғлаган. Бугунги кунга келиб буюртмачиларнинг талаблари асосида 500 миллион сўмликдан ортиқ турли хил маҳсулотларни ишлаб чиқаришга эришилди. Бу борада корхона конструктор модельерлари, чеварлари, қўли гул бичиқчиларининг хизматлари каттадир. Уларнинг саъй-ҳаракатлари билан тажриба-синов цехида янги нусхадаги аёллар ва эркаклар пальтолари, болалар курткаларининг янги нусхалари тайёрланмоқда. Жамоа аҳли томонидан мамлакатимиз мактабларининг ўқувчилари учун 97,8 миллион сўмлик мавсумбоп куртка ва формалар тикиб берилди.

Айниқса, корхонанинг Германия фирмалари билан алоқалари кенгайиб бормоқда. Шунингдек, Намангандаги «Косонсой-Текмен» қўшма корхонаси билан ҳамкорлик ҳам ўз самарасини бермоқда. Ушбу қўшма корхонада ишлаб чиқарилган матолардан тикилган кийим-кечаклар ўзининг сифати, бежиримлиги билан, албатта харидорлар дидига мос келади. Корхонанинг 11та цехида меҳнат қилаётган чеварларнинг нияти эса ҳамиша чиройли маҳсулотлар билан харидорларни жалб этиш ва келгусида уларни жаҳон бозорига ҳам экспорт қилишдир.

Дилноза ҒИЁСОВА.

ШАҲАР САЙЛОВ КОМИССИЯСИНИНГ МАЖЛИСИ

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашига сайловлар ўтказувчи шаҳар сайлов комиссиясининг навбатдаги мажлиси бўлди. Мажлисни шаҳар сайлов комиссиясининг раиси Ф.Маликов олиб борди.

Мажлисда депутатликка номзодларни рўйхатга олиш бўйича зарур ҳужжатларни тайёрлаш хусусидаги масала қараб чиқилди.

Мажлисда шунингдек, танлаб олинган мавзулар бўйича сайёр семинарларни ўтказиш тўғрисида ҳам қарор қабул қилинди.

Шаҳар сайлов комиссиясининг мажлисида шунингдек, халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашига сайлов ўтказувчи округ сайлов комиссиялари марказларининг ўзгартиришлари ҳам тасдиқланди. Жумладан,

Акмал ИКРОМОВ ТУМАНИ БЎЙИЧА

— 4-Зиё Саид сайлов округининг маркази 245-мактабдан Қурилиш коллежи биносига;

— 5-Ойбек сайлов округининг маркази 123-мактабдан 116-мактаб биносига;

— 6-Чопон ота сайлов округининг маркази «Чевар» акциядорлик жамияти биносидан 193-мактабга;

СЕРГЕЛИ ТУМАНИ БЎЙИЧА

— 30-Қумариқ сайлов округининг маркази 47-мактабдан енгил ва озиқ-овқат саноати лицейининг янги биносига;

МИРОБОД ТУМАНИ БЎЙИЧА

— 18-Темирйўлчилар сайлов округининг маркази 328-мактабдан Тошкент индустриал педагогика коллежи биносига;

МИРЗО УЛУҒБЕК ТУМАНИ БЎЙИЧА

— 11-Академик сайлов округининг маркази Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Фалсафа ва ҳуқуқ институти биносидан 140-мактаб биносига кўчирилди.

Тошкент шаҳар ҳокимлигида

МИЛЛИЙ КУРАШ ФЕДЕРАЦИЯСИНИНГ ШАҲАР БЎЛИМИ ТУЗИЛДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1999 йил 1 февралдаги ПФ-2211 сонли «Халқаро «Кураш» Ассоциациясини қўллаб-қувватлаш тўғрисида»ги Фармонининг бажарилиши юзасидан Тошкент шаҳар ҳокимлигида мажлис бўлиб ўтди.

Мажлисни Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Атҳамжон Миржалилов олиб борди.

Мажлисда юртимизда спортнинг қадимий турларидан бўлмиш миллий курашни ривожлантириш йўлида олиб борилаётган ишларга асосий эътибор қаратилди.

Ўзбекистон Республикаси халқаро «Кураш» Ассоциациясининг президенти Жўрақул Турсунов шаҳримизда Ўзбекистон Республикаси Миллий кураш федерациясининг ҳудудий бўлими тузилиши катта аҳамиятга эга эканлиги ҳақида гапирди.

Шундай қилиб Ўзбекистон Республикаси миллий кураш федерациясининг Тошкент шаҳар ҳудудий бўлими тузилди. Тошкент шаҳар ҳокимининг биринчи ўринбосари Атҳамжон Миржалилов бўлим раиси этиб тайинланди.

Пойтахтимизда миллий курашни ривожлантириш борасида шаҳримиздаги «Совпластитал», «Коском», «ЎзЭЛЛАС», «ЎзДЭУэлектроникс», «Лок Калор Синтез», «Ўздунробита» қўшма корхоналари, «Тошкентсут», «ЎзБУБ», «Тошкент чинни заводи», «Рангли лок заводи» «Алгоритм» ҳиссадорлик жамиятлари, Трансбанк ва «Матбуот» ишлаб чиқариш бирлашмалари ҳомийлик кўрсатиш ҳақидаги фикр-мулоҳазаларини билдиришди.

ҚИРҒИЗИСТОН ЖАНУБИДАГИ ВОҚЕАЛАРГА ДОИР

Қирғизистон жанубидаги вазият ҳамон кескинлигича қолмоқда. Жангарилар Хўжа Очкан қишлоғидан Сирт қишлоғига ўтишга уриниб кўрди. Лекин, «Град» қурилмалари ёрдамида берилган реактив замбараклар зарбасига учраб, ўтиш қийин бўлган тоғли ҳудудларга чекинди.

Террорчилар ўзлари эгаллаб турган ҳудудлар мудофаасини мустаҳкамлаш ва кучайтириш ҳамда назорат постларини жиҳозлашни давом эттирмоқда. Уларнинг асосий мақсади қиш келгунча эгалланган ҳудудларда моддий база яратишдир.

Бирлашган тожик мухолифати қуролли гуруҳларининг бошлиқлари озиқ-овқат, кийим-кечак, қурол-яроқ ва ўқ-дори бериш орқали жангариларга ёрдам кўрсатишда давом этмоқда. Маҳаллий аҳоли вакилларининг гувоҳлик беришича 22 сентябрь куни Тожикистон Республикасининг Жирғатол туманидан Зардоли, Хўжа Очкан ва Шудман қишлоқларига қурол-аслаҳа ва ўқ-дори ортилган карвон келган.

Боткен туманидаги ҳукумат қўшинларини янада кучайтириш учун Қирғизистоннинг Иссиққўл вилоятидан бу ерга доимий армия аскарлари ва кўнгиллилар юборилди. Ўз-ўзини ҳимоялаш отрядларига қарийб 1200 киши қўшилди. Уларнинг барчасига ўқотар қурол берилди. Кўнгиллилар ҳозир давлатга қарашли муҳим иншоотлар ва ҳарбий объектларни қўриқламоқда. Қирғизистон қуролли бўлинмалари Ўш вилоятининг тўртта туманига олиб бориши мумкин бўлган йўлларнинг қарийб барчасини тўсган.

Ўш шаҳрига Россиядан кутилаётган самолётларнинг бири — «ИЛ-76» келди. Унда ҳарбий техника, махсус қурол-аслаҳа ва авиация бомбалари бор. Бу юк Россия ва Қирғизистон ҳукуматлари ўртасидаги келишувга биноан олиб келинди.

Боткен туманида 4183 нафар, Қадамжой туманида эса 1629 та қочқин рўйхатга олинди. Уларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатилмоқда.

(ЎзА).

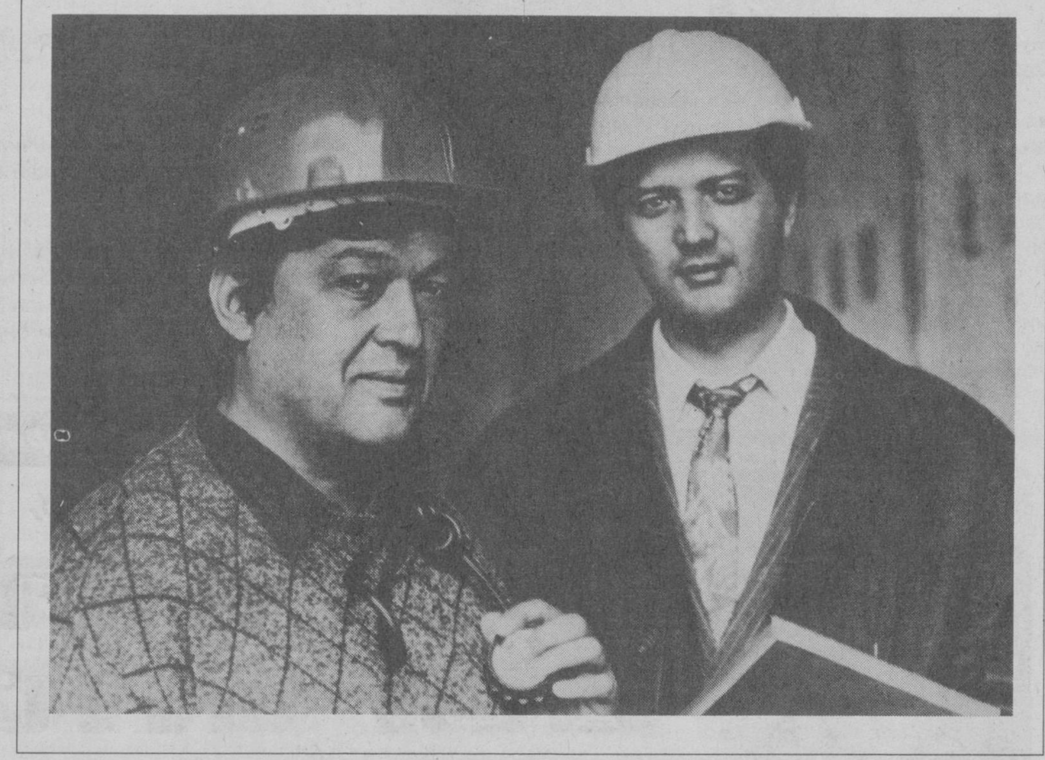

Тошкент метросининг Юнусобод йўналиши қурилиши жадал суръатларда олиб борилмоқда. Айни дамларда йўналишнинг бир қатор бекатларида пардоз ишлари ниҳоясига етяпти.

СУРАТДА: «Минор» бекатида самарали меҳнат қилаётган Тоҳир Маликов ва Темур Эшонхўжаевларни кўриб турибсиз.

Ўз уйим — жону жаҳоним

ВАТАН ОСТОНАДАН БОШЛАНАДИ

Бу сўзнинг мазмуни ҳам, моҳияти ҳам битта. Бепоён, уммон каби чексиз она Ватанингни қанчалик севсанг, эъзозласанг, яшаб турган ўз уйинг, хонадонингни ҳам шунчалик муқаддас бил, жон-дилдан қадрла. Бу — бежиз эмас. Чунки ўз ҳурматини билган инсонгина ўзгалар ҳурматини жойига қўяди. Албатта, бу тушунчалар ҳар биримизнинг қон-қонимизга, кундалик ҳаётимиз, яшаш тарзимизга омухта бўлиб сингиб кетган. Лекин баъзида хотиржамликка берилибми ёки лоқайдлик боисми бу муқаддас тушунчадан бироз чекингандек, огоҳликни унутгандек кўринамиз.

Мана, ҳаётий бир мисол. Куппа-кундуз куни тўққиз қаватли уй олдига келиб тўхтаган юк машинасидан уч-тўрт киши тушишди. Бир хилда коржома кийган йигитлар йўлакда ширин суҳбат қуриб ўтирган уй бекаларидан Салим аканинг хонадонини сўрашди.

— Шу йўлакнинг 2-қаватидаги 14-хонада туришади, — жавоб беришди қўшнилар йигитларга термулиб. — Тинчликми ўзи?

— Янгиликдан хабарларингиз йўқ шекилли, опалар. Салим акам янги уйга кўчяптилар-ку.

Йигитлардан бу хабарни эшитган қўшнилар Салим аканинг аёлидан ўпкалана кетишди:

— Вой, писмиқ бўлмай ўл! Бир оғиз гапирмайди-я. Шунинг учун биз билан келиб кўришмай, қуруқ салом-алик билан ўтиб кетган экан-да олдимиздан.

Йигитлар бир зумда чаққон ишга киришиб кетишди. Машинага керакли жиҳозларни ортиб, «Ҳозир биз яна қайтиб келамиз» дея жўнаб қолишди.

Бироздан сўнг бозордан оғир сумка кўтариб уйига қайтаётган Раънохон кутилмаганда йўлакдаги қўшниларининг дашномидан довдираб қолди.

— Ўн йиллик қадрдонмиза, ўргилай. Ахир янги уйга кўчаётганингизни бир оғиз айтсангиз осмон узилиб ерга тушмасди.

—Вой, нега кўчамиз, ким айтди?

Қўшнилар гапнинг тагига етиб унга нима дейишни билмай, кўз олдиларида бўлиб ўтган воқеадан ҳайрону лол бўлиб қолишди...

Ҳушёрлигимизни янада оширишга, ўз уйимизни ўзимиз қўриқлашга даъват этилаётган шу кунларда ички хизмат ходимлари бир тажриба ўтказишди. Улар кўп қаватли уйларнинг олдига синов учун юк машинасини келтириб қўйишди. Афсуски, орадан ўтган тўрт соатлик вақт давомида ушбу машина кимники, нима мақсадда турибди, деб суриштирадиган бирор доно топилмади.

Ана сизга огоҳлигу ҳушёрлигимиз, ўз уйимизга ўзимиз бепарво бўлганимиз.

Очиғи, огоҳликка чорловчи даъватларни кўп эшитамизу лекин ҳамиша ҳам унга риоя қилавермаймиз. Мана шу боисдан нотаниш башаралар, аллақандай келгиндилар ертўлаларимизда изғиб юришади. Улар ўзларига макон қилиб олган ўша ертўлалардан хонадонларимизга қон-томирдек ўтиб борган сув, газ қувурларидаги созлагичларни, керакли ускуналарни юлиб олиб, арзимас пулга сотиб совуришади. Баъзида эса керакли қувурларни кесиб олиш, ҳатто қотилликлар содир бўлаётган ҳолатларни ҳам учратиб турибмиз. Ахир қачонгача бундай нохушликлардан бехабар қоламиз, нега улардан кўз юмиб ўтамиз? Ён қўшнимиз ўзбошимчалик билан уйимиз ертўласини кавлаб, унинг ортидан машинасини сақлаш учун жой ҳозирлаб олганини кўра-била туриб ҳам индамаймиз.

Шундай ҳоллар ҳам учрайдики, баъзилар янги уйга кўчиб келиши билан зудлик билан таъмирлаш ишларини бошлаб юборади. Шу йўл билан мустаҳкам ва зилзилабардошлиги қанча-қанча лойиҳачи-ю архитекторлар чиғириғидан ўтган хоналарни омонат ҳолатга келтириб қўямиз. Бир тасодиф рўй берса, бу ишимиз биргина бизга эмас, балки қўни-қўшниларимизга катта зиён-заҳмат етказишини ўйламаймиз.

Маломат тошини ҳар қанча отган билан ишни ўнглаб бўлмайди. Лекин бу гапларни айтишдан мурод бундан буёғига ҳушёр бўлайлик. 16 февраль воқеалари, Чечениcтон, Қирғизистон фожиалари, Россия пойтахти ва унинг бошқа шаҳарларидаги портлашлардан ўзимизга тегишли хулоса чиқарайлик, демоқчимиз.

Кексаларимиз «Қўшнинг тинч, сен тинч», «Ўзингга эҳтиёт бўл, қўшнингни ўғри тутма» деган гапларни бежиз айтишмаган.

Маълумки, ҳозир шаҳримизнинг барча ҳудуд ва туманларида, хусусан Чилонзор, Ҳамза ва Юнусободда «Ўз уйингни ўзинг қўриқла» шиори остида қатор тадбирлар амалга оширилмоқда, режалаштирилмоқда.

Бинобарин бугунги кунимиз биздан огоҳлик ва ҳушёрликни қатъий талаб қилаётган экан, бу борада баъзи мулоҳазаларни ўртага ташласак, фойдадан ҳоли бўлмасди. Ўз уйимизни ўзимиз асрамоқчи бўлсак бунинг учун аввало аҳоли билан бамаслаҳат уйларимизнинг ҳар бир йўлаги учун бир бошлиқ тайинлаб унинг раҳбарлигида кеча-кундуз теварак-атрофни қўриқлаш, йўлаклар ва ертўлаларни доимий назорат қилувчи қоровуллик гуруҳи ташкил этилса, нур устига нур бўлади. Бу ишга биринчи навбатда кексаларимизни жалб этиш мақсадга мувофиқдир. Кундалик навбатчилар йўлакларга кириб-чиқаётган нотаниш кимсаларни сўраб-суриштириб турса, ертўлаларни мунтазам кузатишса ҳам хонадонимиз, ҳам уйимиз хавфсизлиги таъминланган бўлур эди. Маҳалла фаоллари эса бу ишда ибрат кўрсатиб, ҳар бир хонадонда истиқомат қилувчилар рўйхатини тузиб чиқишлари, уларда махсус рухсатномасиз бегона шахсларнинг яшашларига мутлақо йўл қўймасликлари лозим. Автомобиль сақлаш жойларини назорат қилувчи махсус гуруҳ ташкил этиш ҳам фойдадан холи бўлмайди.

Шаҳримизнинг қоқ марказида пойтахтимиз кўркига кўрк қўшиб турган 20 қаватли бинолар негизида ташкил этилган Мирзо Улуғбек туманидаги Амир Темур номи билан аталувчи маҳаллада айни кунларда бу борада олиб борилаётган ишлар ҳар қанча таҳсинга сазовордир. Бу ишларнинг ҳаммасига маҳалланинг тиниб-тинчимас, жонкуяр оқсоқоли, истеъфодаги генерал Абдулла Ортиқбоев бош-қош бўлмоқда. Ўтган куни генерал бошчилигидаги маҳалла фаоллари тунги соат 12 дан то соат 2 дан 30 дақиқа ўтгунга қадар бу ерда тартиб-интизомга қандай риоя қилинаётганлигини текширдилар. Бундай саъй-ҳаракатни ҳар қанча мақтасак арзийди.

Ҳа, дастлабки қадамлар ўз самарасини бераётир. Шаҳримизнинг бир қатор туманларида шундай хайрли ишга киришилганини эшитиб, хурсанд бўлдик. Ўйлаймизки, бу ибратли ташаббус тез кунларда қанот қоқиб, бутун республикамиз бўйлаб тарқалади.

Яшаб турган хонадонимизни қанчалик авайлаб-асрасак, уни ёмон кўзлардан сақласак, юртимиз осмони мусаффо, кўнглимиз эса чароғон бўлади.

Мақсуд ҚОБИЛЖОНОВ.

ДАВР САДОСИ

БАРЧА МАНБАЛАРДАН ОЛИНГАН СЎНГГИ АХБОРОТЛАР

МАМЛАКАТИМИЗДА

♦ Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов Қирғизистон жанубидаги воқеалар муносабати билан Қирғизистон Республикаси Президенти Асқар Акаевга мактуб йўллади.

♦ Марказий Осиё халқларининг бир гуруҳ ижодкорлари Қирғизистоннинг Боткен ва Чўнг Олай туманларида содир этилаётган бузғунчилик ҳаракатларига ўз муносабатларини билдириб, Марказий Осиё халқлари маданият арбобларига мурожаат эълон қилишди.

♦ Тонги газеталарда «Халқ фаровонлиги ва мамлакат тараққиёти йўлида» сарлавҳаси остида Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси раиси Эркин Халиловнинг «Жаҳон» ахборот агентлиги мухбири билан суҳбати эълон қилинган.

♦ Ўзбекистон Республикаси Олий судининг пленуми бўлиб ўтди. Унда Қорақалпоғистон Республикаси Олий суди, Тошкент шаҳар ва вилоят судлари раислари, тегишли вазирлик ва идораларининг вакиллари иштирок этди.

♦ Республика Киночилар уйида «Ўзбеккино» давлат акционерлик компанияси Аёллар йилига бағишланган «Ипаклари тиллодан» ва «Қўшиқнинг қаноти бор» ҳужжатли фильмларининг тақдимоти бўлиб ўтди.

♦ Ўзбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Стратегик ва минтақалараро тадқиқотлар институти биносида Олий ва ўрта махсус таълим вазирлиги, Ташқи ишлар вазирлиги ҳамда Инсон ҳуқуқлари бўйича миллий марказ ҳамкорлигида ўтказилган «Ўтиш даври жамиятларида демократлаштириш» халқаро конференцияси демократик тамойилларнинг устуворлигига бағишланди.

♦ Янгибозор туманидаги «Ширин Қўнғирот» ширкат хўжалигининг сўлим боғида ўзбекнинг машҳур саркардаси Жалолиддин Мангуберди таваллудининг 800 йиллигига бағишланган илмий-амалий анжуман ўтказилди.

♦ Наманганда 30 километр узоқликда ўтказилган мамлакат биринчилигида Тошкентдаги республика Олимпия ўринбосарлари билим юрти талабаларига тенг келадиган рақиблар топилмади. Улар ушбу велопойгада барча совринли ўринларни эгаллашди.

♦ Шу ҳафта Сингапурда бошланадиган қитъа биринчилигига иқтидорли ёш спортчиларимиз жўнаб кетишди.

ЖАҲОНДА

♦ Югославия пойтахтида мухолифатчилар президент Слободан Милошевичнинг истеъфо беришини талаб қилиб намойиш ўтказди.

♦ Яманда президентликка сайлов бўлиб ўтди. Натижалар ҳали аниқ бўлмаса-да, кузатувчилар амалдаги президент Али Абдулла Солиҳнинг имкониятларини юқори баҳоламоқда.

♦ Исроил Бош вазири Эҳуд Барак Германияга ташрифи чоғида мамлакат канцлери Герхард Шрёдер билан музокара ўтказди. Яқин Шарқда тинчлик ўрнатиш жараёни билан боғлиқ масала музокаранинг бош мавзуи бўлди.

♦ Индонезия парламенти томонидан тайёрланаётган давлат хавфсизлиги тўғрисидаги қонунга норозилик сифатида ўтказилган намойишнинг ўнлаб иштирокчилари ҳибсга олинди.

♦ Эронда «Зулфиқор» русумли танкларнинг учинчи авлодини ишлаб чиқариш бошланди. Унга кўплаб ўзгартиришлар киритилган бўлиб, у замонавийлиги жиҳатидан илгаригиларидан кескин фарқ қилади.

♦ Иордания хавфсизлик хизмати ходимлари мамлакатнинг халқаро аэропортида ҳукумат хавфсизлигига таҳдид солишда айбланаётган «Ҳамас» ташкилотининг уч нафар етакчисини ҳибсга олди.

♦ Мексиканинг Мичоакан штатида 60 ёшдан ошган аёллар ўртасида гўзаллар танлови ўтказилди. Унда 77 ёшли Марина Уртадо ғолиб чиқди ва «Энг гўзал момо» деб эълон қилинди.

♦ Бокс бўйича собиқ жаҳон чемпиони Муҳаммад Алининг қизи Лайло отасининг йўлидан боришга ва унинг шуҳратини қайта тиклашга бел боғлади. 21 ёшли бу қиз октябрь ойи бошида АҚШнинг Верона шаҳрида биринчи бор профессионал рингда жанг ўтказишга қарор қилди.

♦ Жазоир Президенти А. Бутефлика Нью-Йоркда Франция Бош вазири Л. Жоспен билан учрашганидан сўнг икки мамлакат муносабатлари яхшиланиш йўлида эканини таъкидлади.

♦ Япониялик автомобилсозлар Монголия бозорини забт этишни давом эттираётир. Куни кеча Улан-Баторда Монголия ва Япония ишбилармонлари ҳамкорлигида тузилган «Монничи» автохизмат корхонасининг расмий очилиш маросими бўлиб ўтди.

♦ Тайванда кейинги юз йил ичида рўй берган энг кучли зилзила қурбонлари сони 1674 тага етди, шунингдек, 3924 киши жароҳатланган ва 2869 киши бедарак йўқолган.

♦ Хитойнинг сейсмология бўйича давлат бошқармаси Тайванга зилзила оқибатларини тугатишда ёрдам кўрсатишга қарор қилди.

● Ҳиндистон Мудофаа вазирлиги маҳаллий матбуотда Покистондан кирган жангарилар ҳали ҳам Кашмирдаги айрим истеҳкомларни эгаллаб тургани ҳақида тарқатилган хабарларни инъкор этди.

● Кения президенти Даниэл Арап Мои ўз қўриқчилари бошлиғини ўзгартиришга қарор қилди. Маҳаллий матбуотда уч нафар соқчи давлат раҳбарининг дам олиш хонасидаги ётоқни ўғирлашга ҳаракат қилгани ҳақида хабар эълон қилинганидан сўнг президент шундай иш тутишга мажбур бўлди.

Теннис

ТАЖРИБА ҚЎЛ КЕЛДИ

Ҳали теннис бўйича олтинчи халқаро Президент Кубоги мусобақаларининг эҳтиросли онлари сўнмай туриб «Юнусобод» теннис кортларида ишқибозлар ўтган жума, шанба ва якшанба кунлари яна бир йирик теннис мусобақалари — Дэвис Кубоги учун жаҳон лигасига чиқиш ҳуқуқини берувчи Ўзбекистон ва Чехия терма жамоалари ўртасидаги шиддатли баҳсларнинг гувоҳи бўлишди.

Ташкил этилганига юз йил тўлаётган терма жамоалар ўртасида норасмий жаҳон чемпионати ҳисобланмиш Дэвис Кубоги мусобақаларида бу йил жами 129 мамлакат командалари ўзаро беллашаётганлигини ҳисобга олганда бу ўзбек теннисининг улкан ютуғи эканлиги очиқ-ойдин кўриниб турибди.

Шундай қилиб, Ўзбекистон ва Чехия терма жамоалари ўртасидаги учрашувни юртимиз иккинчи ракеткаси Вадим Куценко ва Чехиянинг энг кучли теннисчиси Иржи Новак (АТП-тур таснифига кўра 36-ўрин) бошлаб беришди. Биринчи сет 6/3 ҳисобида Новакнинг ишончли ғалабаси билан тугади. Иккинчи сетда 2/1 ҳисобида Куценко олдинда борган, сўнг 3/3 ҳисоби қайд этилган бўлса-да ҳамюртимиз ўз тўп оширишини бой бергач, унда ҳам 6/3 ҳисобида Новак устун келди. Учинчи сетни 6/2 ҳисобида якунлаган Новак чехлар учун дастлабки ғалабани қўлга киритди — 1:0.

Иккинчи ўйинда Олег Огородов ва Президент Кубоги мусобақаларида Евгений Кафельниковни енгиб энг катта шов-шувга сабаб бўлган Даниел Вацеклар ўзаро куч синашишди. Рейтинг рақами бўйича Вацек рақибидан деярли 60 поғона юқорида бўлса-да баҳсни Олег жуда яхши бошлади. Биринчи сетда ўн гейм натижасига кўра ҳисоб тенг — 5/5 бўлди. Бироқ ҳал қилувчи икки геймда Вацекнинг бой тажрибаси қўл келиб у 7/5 ҳисобида устун келди. Шундай қилиб, иккинчи ва учинчи сетни ҳам ютган Вацек умумий ҳисобни 2:0 га етказди.

Шанба куни Огородов — Куценко ва Новак — Рикллар ўртасидаги жуфтликлар баҳси ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлди. Дастлабки икки сетда чехлар 6/3 ва 6/2 ҳисобида осонгина ғалаба қозонган бўлса-да, учинчи сет кескин кечди. Ҳамюртларимиз 5/3 ҳисобида олдинда бораётган бўлса-да, уларга озгина қатъият етишмади. Натижада рақиблар ҳисобни тенглаштиргач, беллашув ва барча учрашувлар тақдирини тай-брейк баҳси ҳал этадиган бўлди. Унда 7/3 ҳисобида устун келган Чехия теннисчилари уч учрашув натижасига кўра 3:0 ҳисобида олдинга чиқиб олишди.

КЕЧА

якка ҳолдаги спортчилар ўртасида охирги икки беллашув бўлиб ўтди. Унда Питер Кралек Олег Огородовни 6/3, 6/2, Давид Рикл эса Вадим Куценкони 4/6, 6/2, 6/3 ҳисобида енгишди. Натижада Чехиянинг ўзига хос рекорди сақланиб қолди — юз йил давомида чех теннисчилари жаҳон лигасини ҳали бирор марта ҳам тарк этганлари йўқ.

Ушбу беллашувлар эса йирик халқаро мусобақалар олдидан энг кучли теннисчиларимиз — Огородов ва Куценколар учун катта тажриба мактаби вазифасини ўтади.

Дилмурод ИСМОИЛОВ.

Нишондорларимиз

ҚАЛБ ҚУЁШИМ УЛАШАЙ СИЗГА

«Ассалому алайкум, устоз», «Салом, Мавжуда опа!». Мактаб ҳовлисига қадам қўйган муаллимани болалар шундай қарши олишади. Устознинг дили равшан тортади. Бир зумда болаларга қўшилиб кетади. Бугунги дарс мавзуи, дарсдан сўнг ўтказиладиган тўгарак машғулоти, ундаги ўқувчиларнинг савол-жавоблари ҳамда ўқитувчилар куни муносабати билан ўтказиладиган тадбирга тайёргарлик — кетма-кет унинг хаёлида чарх уради. Ҳар куни болаларга ниманидир ўргатишни, тарихимизни мукаммал билишга эришишни ният қилган муаллима яна ва яна ўз устида тинмай ишлайди. Бугунги мустақилликнинг тийрак ва доно ўғил-қизларининг саволларига жавоб излаб интилади, изланади.

Пойтахтимизнинг Ҳамза туманида жойлашган тарихга ихтисослашган 216-махсус мактабнинг тарих фани ўқитувчиси, «Меҳнат шуҳрати» ордени соҳибаси Мавжуда ВОҲИДОВА ана шундай мустақил юртимизга доно, зукко, бахтли ҳамда билимли ёшларни тарбиялаб етказишда фидойилик билан меҳнат қилаётган меҳри дарё педагоглардан.

— Мавжуда опа, ўқитувчи бўламан деб аҳд қилганингизда кўз ўнгингиздан нималар ўтган?

— Тошкент вилоятининг Ўрта Чирчиқ туманидаги 18-ўрта мактабда ўқиб юрганимдаёқ ўқитувчиликка меҳрим бўлакча эди. Бошланғич синфда ўқиб юрган давримизда муаллимамизнинг сумкасини кўтаришга ҳавас қилардик. Ўқитувчимизнинг мактаб ҳовлисига киришини орзиқиб кутардик. Менимча, 1-синфда муаллимамизни барчамиз севардик. У биз учун ҳамма нарсани биладиган инсон, бир мўъжиза эди-да. Ана шунда мен ҳам ўқитувчи бўлишга, барча болалар учун севимли, ҳамма нарсани билгувчи муаллима бўлишга аҳд қилдим. Шу ниятда мактабни тугатиб, Тошкент Давлат университетининг тарих факультетига ўқишга кирдим. 1972 йилда эса сиртдан ўқиш билан бирга ўзим ўқиган мактабда дарс бера бошладим. Поклик оламига — болалар даврасига шу тариқа кириб келдим ва шундан буён унга ошноман.

— Сиз тарихдан сабоқ берасиз. Мустақилликка эришгач, албатта она юртимиз тарихига муносабат ўзгарди, уни ўқитишда, ҳақиқатни ўқувчиларга етказишда нималарга эътибор бермоқдасиз?

— «Ўтмишсиз келажак йўқ», деганларидек, менимча тарихни, Ўзбекистонимиз ўтмишини ҳар биримиз билмоғимиз керак. Шунинг учун ҳам тарих энг керакли фан. Собиқ Иттифоқ даврида ҳам мактабимизда юртимиз тарихини чуқур ўрганадиган синфлар очишга ҳаракат қилганмиз. Менинг ўзим Иқтисодиёт университети иқтисодий таълимотлар кафедраси билан ҳамкорликда иш олиб бориб Ўзбекистон тарихини ўрганиш бўйича дастур тайёрлаганман. Ана шундай 114 та адабиётлар рўйхатини топиб, алоҳида папка қилдим. Фақат мустақиллик шарофати билангина орзуимиз амалга ошиб, 1991 йилдан бошлаб тарихни чуқур ўргатувчи синфлар ташкил этилди.

Албатта, тарихни бугунга боғлаб ўргатиш катта аҳамият касб этади. Ўз фаолиятимда шунга амал қилган ҳолда миллий қадриятларимиз, шарқона урф-одатларимиз, аждодлар меросини ўрганишга алоҳида эътибор қаратаман. Мактабда «Сиёсатшунослар» клубини бошқараман. Унга аъзо бўлган ўқувчиларимнинг дунёда содир бўлаётган воқеаларни ижтимоий, сиёсий таҳлил қилишлари, уларга эркин муносабат билдиришлари мени қувонтиради. Ўзбекистонимизнинг келажаги шаклланаётганидан ғурурланаман.

— Мавжуда опа, сиз барча мукофотларингизни мустақиллик даврида олган экансиз...

— Чиндан ҳам мустақиллик мен учун олий неъмат, чинакам бахт берди. 1994 йилда биринчилар қаторида «Халқ таълими фидойиси» унвонига сазовор бўлдим. У менга ўзгача илҳом, ҳақиқий фидойилик бахш этди. 1996 йилда буюк Амир Темур бобомиз юбилейлари муносабати билан мактабда «Замон ардоқлайди Соҳибқиронни» деган ажойиб тадбир уюштирдик. Тадбир сценарийсини, ҳатто унга битилган «Ворислар мадҳияси» қўшиғини ҳам ўзим ёздим. Тадбиримиз республикада жуда катта баҳо олди. Шунингдек, ўша йили республикамиз мустақиллигининг 5 йиллигига бағишлаб Амир Темур хиёбонида «Йўлинг бехатар, баётинг безавол, умринг боқий бўлсин истиқлол!» мавзуида очиқ дарс уюштирдим. Буларнинг барчаси ўз баҳосини олди. «Халқ маорифи аълочиси» унвонига эришдим.

Айниқса, 1998 йил Президентимиз Фармонига кўра Ўқитувчилар ва мураббийлар куни муносабати билан республикамизда таълим тизимини ривожлантириш, «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури»ни амалга ошириш, ёшларга мустаҳкам билим беришда ўрнак кўрсатган устозлар қатори менинг ҳам юксак мукофот — «Меҳнат шуҳрати» ордени билан тақдирланганлигим янги-янги изланишларга ундади. Мен халқимдан, Президентимдан жуда-жуда миннатдор ва қарздорман. Чунки мен хизматимдан ортиқ қадр олдим. Шу боис ҳам касбимни севаман ва ёш авлодни юртимга муносиб қилиб тарбиялашда асло толмайман.

— Устоз ва шогирдларингиз ҳақида ҳам гапирсангиз...

— Аввало, устозларим бўлмаганида мен шундай шарафга эришмас эдим. Қутлуғ байрам арафасида биринчи устозларим Тошпўлат ака, Тўлаган ака, Ориф ака, Жамила опаларнинг номларини ҳурмат билан тилга олиб уларга таъзим қиламан. Шунингдек, мен билан камарбаста бўлиб меҳнат қилаётган Муқаддас Ҳасанова, Гулнора Одамбекова, Мунира Ғозихўжаева, Дилором Зокирова ва Озода Ғозихўжаева сингари қалби дарё муаллималардан ўрганаман.

Шогирдларим ҳақида гапирсам, тўғриси улар жуда кўп. Фарҳод Султонов, Ҳамида Раҳматуллаева сингари шогирдларим ҳозирда ўз касбининг билимдонлари. Кўплаб ўқувчиларим шаҳар, республика олимпиадаларида тарих фани бўйича фахрли ўринларни эгаллаб, ҳозирда олий ўқув юртларида таҳсил олишмоқда.

Биласизми, чиндан ҳам ўқитувчилик шарафли касб. Ўқитувчида дарёдек кенг, қуёшдек тафтли юрак бор. Шу боис ҳам уни барчага улаша олади, лекин тугамайди. Ўқитувчида, албатта, талант, билим бўлиши керак, у барча болаларни бирдай севиши лозим. Энг муҳими, маънавияти юксак инсон устоз бўла олади, деб ўйлайман. Айниқса, ўқувчиларим менга «онажоним» деб мурожаат қилганларида юрагим тўлқинланиб кетади. Чиндан ҳам уларга она бўлгим, боримни бергим келади. Шунингдек ўқитувчилик — ёшлик, беғуборлик. Чунки атрофингда шундайлар тўла бўлади.

— Режа ва ёшларга тилакларингиз...

— Мактаб ўқувчилари учун тарих дарсликлари яратишга муносиб улуш қўшиш ниятидаман. 7-ҳамда 11-синф ўқувчилари учун чоп этилган тарих дарсликларини методик томондан тайёрлашга ўз ҳиссамни қўшганимдан хурсандман. Тарихимизни тиклайдиган, мустақиллигимизни асрайдиган, Ўзбекистонни ардоқлайдиган ёш авлод — менинг ўқувчиларим, биз устозларнинг фарзандлари. Шу боис ҳам уларга билим ва маънавият улашишда асло толмайман. Фарзандларимиз эса ҳамиша аждодларимизнинг буюклигини, маърифатлилигини, поклигини асрасин. Мен эса бунинг учун қалбимдаги устозлик меҳримни, қуёшимни уларга ҳадя этавераман.

СУРАТДА: Мавжуда Воҳидова.

Рустам Шарипов олган сурат.

Донолар бисотидан

...СЕНГА БИР ҲАРФ ЎҚИТМИШ

Устоздан ёғдуга тўлсин ҳамма ёқ,
Ёмон кўз у нурдан бўлсин кўп йироқ.

Абдураҳмон ЖОМИЙ.

Ҳақ йўлида ким сенга бир ҳарф ўқитмиш ранж ила,
Айламак бўлмас адо онинг ҳақин юз ганж ила.

Алишер НАВОИЙ.

Ўз шогирдларида меҳнатдан завқланиш хислатларини уйғота билолган муаллим шарафларга лойиқ.

Э. ХАББАРД.

Ҳар қандай таълим ва тарбияда энг асосий нарса муаллим, унинг тафаккур дунёсидир.

А. ДИСТЕРВЕРГ.

Ўқитувчининг бутун фахри ўқувчиларида, ўзи сочган уруғларнинг ўсишидадир.

Д. И. МЕНДЕЛЕЕВ.

Тарбиячи ўз тарбияланувчиларини қандай кўришни истаса, аввало унинг ўзи ўшандай бўлмоғи лозим.

В. ДАЛЬ.

Кимки устозини ихлос ила иззат қилса,
Ҳақ онинг манзилин жаннати ризвон айлар.
Жаҳлдан қаҳр ила устозини таҳқир этган,
Дўзах ўтида тану жонини бирён айлар.

РОҚИМ.

Дил изҳори

МЕНИНГ УСТОЗЛАРИМ

Марям ИХТИЁРОВА,
Ўзбекистон халқ артисти:

— Инсон ҳаёти худди чархпалакка ўхшайди, кун, тун, қуёш, ою юлдузлар. Инсон ўз умри давомида жуда кўп воқеа-ҳодисаларнинг шоҳиди бўлади, баъзиларини унутади, баъзиларини эса... йўқ. Менимча бирон киши биринчи бор мактабга қадам қўйган кунини, қўлига қалам тутган ўқитувчисини унутмаса керак. Чунки мактабга бориб, илм олишни бошлаш энг катта байрам. Қаранг, яқин йиллардан буён болажонларимизга Президент совғалари улашиляпти.

Илк сабоқ берган устозларингизни эслайсизми, деган саволингизни эшитгач кўз ўнгимда болалик дамларим кино тасмасидай бир-бир гавдаланди. Биласизми, мен 1947 йилда илк бора мактаб остонасидан хатлаганман. Уруш эндигина тугаган, оғир йиллар эди. Ҳамма пастак, гуваладан қурилган уйлар, ҳозиргидақа данғиллама хонадонларни ҳеч ким хатто орзу ҳам қилмаган. Ойижоним матодан сумка тикиб бердилар, баъзиларда ўша ҳам йўқ, шунинг учун китоб-дафтар қўлида, қалам камчил, мактабда синф хоналари қоронғу, паст пол тахталар чириб кетган. Ёдимда, биринчи ўқитувчим Жумагул Отажонова сабоқлари: нон, она... Ҳатто уларнинг суратлари ҳам сақланиб қолган. Ўша кезларда ҳаммага бошга дўппи кийиб, устидан рўмол ўраш ва қора духоба костюм кийиш ўрф бўлганди, 5-синфда ўқиётган кезларимизда она тили ва адабиёт ўқитувчиси Пошшахон Раҳимованинг «асираси» эдим. Улар қуйиб қўйгандек Мукаррама Турғунбоевага ўхшардилар. Бошларида ироқи дўппи, икки ўрим соч. Мактабдаги драма тўгарагига Роза Қодирова ва Қўзивой Қурбонниёзовлар бошчилик қилишарди. Ўқитувчиларимиз ўша даврнинг энг зиёли кишилари сифатида Хоразмдан Тошкентга тез-тез келиб туришар, ҳар сафар янги-янги саҳна асарлари кўриб қайтишарди. Улар кўрган спектакллардан бизга кўринишлар қўйиб беришарди. Илк бора устозларимнинг оғзидан Раззоқ Ҳамроев, Сора Эшонтўраева, Маҳмуджон Ғофуровларнинг номларини эшитганман.

Ўқитувчиларимиз озода, саришта кийинишарди, сочларини силлиқ тарашарди. Ҳаммамиз ўқитувчиларимизнинг ўзларини тутишларига, муомала маданиятларига, ташқи кўринишларига ҳавас қилардик. Мурғак қалбимизда шуларга ўхшайлик деган орзу ҳукмрон эди. Бундан ташқари уларда ҳеч қандай таъмагирлик йўқ эди, ҳаммамизга бир хил муомала қилишарди. Улар бизни она-юртни севишга, қадрлашга, дўстларга садоқатлиликни ўргатишган, ҳаётга, гўзалликка муҳаббат уйғота билишган.

Мен муаллимларни ўзларининг устозларига ўхшаган маданиятнинг юксак чўққисига интилган зиёли кишилар бўлиб қолишларини истайман.

Ўқитувчилар ва мураббийлар кунига

Аёл борки, олам мунаввар

ҲАЁТ БОҒИНИНГ ГУЛЛАРИ

Тошкент шаҳар хотин-қизлар қўмитасининг саҳифаси

Ҳар соҳада бўлгани каби халқ таълими соҳасида ҳам ўз касбига ихлос қўйган фидойи аёллар пойтахтимизда кўпчиликни ташкил этади. Улар ўзларининг билимларини ва бой ҳаётий тажрибаларини ўқувчиларга сидқидиллик билан беришади.

Ана шу боисдан бугун биз Ўқитувчилар ва мураббийлар куни арафасида газетамизнинг анъанавий «Ҳаёт боғининг гуллари» аёллар саҳифасининг навбатдаги сонини заҳматкаш ва фидойи устоз-муаллималарга бағишладик.

Касбим — фахрим

ШОГИРДЛАРИМ — КАМОЛИ БАХТИМ

Сабохон ҲАЙДАРОВА,
педагог, Бектемир туманидаги «Истиқбол» маҳалласи хотин-қизлар кенгаши раиси:

— Мана уч йилдирки, Мустақил Ўзбекистонимизда Ўқитувчилар ва мураббийлар куни умумхалқ байрами сифатида нишонланаётганидан биз педагогларнинг дилимиз фахрга тўла. Қарийб 30 йил ёш авлодга пухта билим беришда куч-ғайратимни сарфладим. Бугунги кунда шогирдларим камолидан ғурурланаман. Улардан байрамларда қутловлар олганимда эса қалбим бир олам қувончга тўлади.

Ҳозир пенсиядаман. Шунга қарамай «Истиқбол» маҳалласи хотин-қизларига кўмакдош ва яқин маслаҳатчиман. Менга бу ишимда илгариги педагогик тажрибаларим қўл келмоқда. 5000 аҳолиси бор маҳалламизда ҳар бир тадбирнинг файзли ўтишида, ёш йигит-қизларимизни мустақиллик ғояларига садоқат, Ватанга муҳаббат руҳида тарбиялашда ўз ҳиссамни қўшиб келмоқдаман. Барча ҳамкасбларимни касб байрамлари билан қутлар эканман, уларга бугунги эзгу ишларида зафарлар тилайман.

ОМАД ТИЛАЙМАН

Малика ҒОЗИЕВА,
Миробод туманидаги 214-ўрта мактабнинг директори:

— Ўқитувчининг меҳнати юксак қадрга муносиблигини Мустақиллик йилларида янаям яққолроқ сездик. Чунки, ўқитувчи тарбиячи, иккинчи ота-она. Ҳар бир ўқувчининг тақдири хусусида қайғуради, меҳнати маҳсули — доно шогирдлари шуҳратидан фахрланади.

Мен раҳбарлик қилаётган мактабда ҳам «Таълим тўғрисида»ги Қонун ҳамда Кадрлар тайёрлаш миллий дастурида педагоглар олдига қўйилган вазифани сидқидилдан адо этишда куч-ғайрат сарфлаётган устозлар кўплаб топилади. Улар барча билимларини, қалб қўрларини фарзандларимиз камоли, юртимиз равнақига муносиб улуш қўшадиган ўғил-қизлар таълим-тарбиясига бағишламоқдалар. Улар билан ҳар қанча фахрлансак арзийди.

Ўқитувчининг қалби қайноқ, сўзи ўткир бўлади. Ана шунда у болалар билан тиллаша олади, ана шунда у ҳақиқий устоз бўлади. Мен меҳри дарё ҳамкасбларимни байрам билан муборакбод этиб, фахрли ва машаққатли ишларида ҳамиша омад тилайман.

ҲАМИША ТАЪЗИМДАМАН

Фатхулла МАЪСУДОВ,
Ҳамза номидаги ўзбек Давлат академик драма театри актёри, «Шуҳрат» медали соҳиби:

— Мен 1970 йили 169-мактабнинг 1-а синфига ўқишга борганман. Биринчи ўқитувчимнинг исмлари Муҳаррам опа эди. Тўғрисини айтсам негадир уларнинг фамилияларини ҳозир унутдим. Шунинг учун қолган устозларимнинг ҳам фамилиясини айтмасликка аҳд қилдим. Бунинг учун улар мени кечиришар деган умиддаман. Ўрта мактабда Малоҳат опа, Ғуломқодир ака, Зоя опа, Ортиқ ака, Ойниса опа, Маргарита Семёновна (худо раҳмат қилган бўлсин), Малика опа, Раъно опа, Басти опа, Баҳодир ака деган устозларим сабоқ беришган. Уларнинг олдида доим таъзимдаман.

Мен ўқитувчиларимиздаги меҳрни, эътиборни, ёш мурғак қалбларимизга озор бермаслик учун эҳтиёткорлик билан аста сўзлашларининг маънисини энди тушуниб етдим. Улар ўзлари дарс бераётган фандан бездириб қўймаслик учун ҳаётий воқеаларни мисол қилиб кўрсатиб, ёқимли дарслар ўтишарди. Улар она Ватанига, ҳаётга, табиатга, дўстларга меҳр билан қарашни ўргатишган.

Ўқитувчилик — оғир ва масъулиятли касблардан. Бу касб эгаларини жуда бардошли, асаби мустаҳкам инсонлар деб биламан. Бизнинг бўлар-бўлмас саволларимизга жавоб беришарди. Ўқитувчи ҳам ҳаммага ўхшаш инсон, унинг уйида оиласида ҳам ҳар хил ташвишлар, ҳар хил вазиятлар бўлиб ўтгандир. Лекин улар мана шуларни таҳсил пайтида бизларга сездиришмасди. Отам — Ҳусан Маъсудов ҳам бир умр ўқитувчилик, педагоглик қилганлар. Жуда кўплаб шогирдлар тайёрлаганлар. Назаримда, отамнинг ўргатган ўгитлари, берган таълим-тарбиялари отам севган ва отамни севган шогирдлари қалбида бир умр мерос бўлиб қолган бўлса ажаб эмас.

Мураббий ўқитувчилар ҳаётимизга энг керакли инсонлар экан, виждон билан, меҳр билан меҳнат қилишларини истардим. Айниқса, қутлуғ ва гўзал Аёллар йилида барча муҳтарама муаллимларимизни Ўқитувчилар ва мураббийлар куни билан чин дилдан қутлаб, уларга энг аввало саломатлик, оилаларида хотиржамлик, касбларида метин ирода, сабр-бардош, ўқувчиларга нисбатан ширин муомалада бўлиб қолишларини тилаб қоламан.

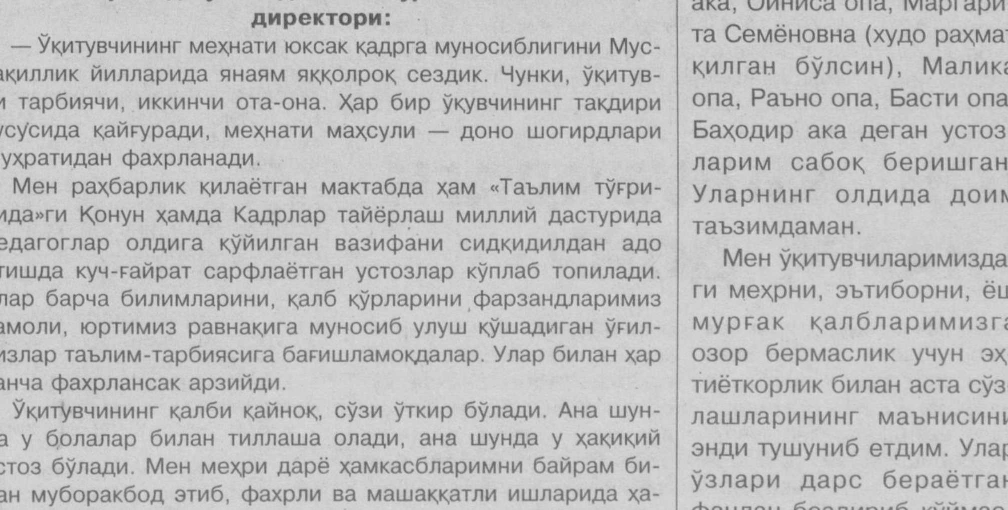

Шаҳримиздаги 70-мактабнинг бошланғич синф ўқитувчиси Нигора Шокирова меҳри дарё мураббийлардан биридир.

СУРАТДА: Нигора Шокирова ўз ўқувчилари билан.

Равиль Альбеков олган сурат.

ЎКСИК ДИЛЛАРГА МАЛҲАМ

Ҳаётда шундай воқеалар бўладики, баъзан оламга сиғмай қоласан, фарёдинг юрагингдан отилиб чиқади. Лекин сабр, бардош деган шундай бир нарса ҳам борки, бора-бора кўникасан, атрофингдаги одамларнинг таскини сенга далда беради.

Наима ҳам қалбидан отилиб чиққан фарёдни сабр-бардош билан енгишга интилганида эндигина 30 баҳорни қаршилаган ёшгина аёл эди. Энг кичиги 1 ёш қўлида қолган 5 нафар боланинг онаси 1973 йилнинг қаҳратон қишини эслаганида беихтиёр кўзларига ёш келади. Ҳа, унинг 37 яшар турмуш ўртоғи Шокир Ҳамидов эрталаб ишга кетганича қайтмади, фақат нохуш хабар дилларни пора-пора айлади. Қариндош-уруғ, қўни-қўшни, маҳалла Наимани ёлғизлатиб қўймади, барибир қўлдан берганга қуш тўярмиди. Наима яхши одамларнинг маслаҳати билан ишлашга, ўз меҳнати билан фарзандларини оёққа турғазишга аҳд қилди. Ана шу тариқа у нафақат ўз фарзандларига, балки бошқа ўксик қалбларга малҳам бўлиш мақсадида пойтахтимиздаги 2-болалар мурувват уйига энага бўлиб ишга кирди.

— Мурувват уйининг ўша пайтдаги директори Зайни опа менга обдон вазифамни тушунтиргач, мени болалар ёнига бошладилар, — биринчи иш кунларини хотирлайди Наима опа. — Тўғриси у ердаги болаларни кўриб, аввалига чўчиб кетдим. Бошида улар билан ишлаш осон кечмади. Қўшилиб йиғладим, қўшилиб кулдим, керак бўлганда овқатини оғзимда чайнаб бердим. Тақдир уларнинг пешонасига шуни ёзган экан, мен меҳримни дариғ тутмай дедим. Бошқа яхши ишлар топиб ўтмоқчи бўлардиму болажонларнинг жовдираб қараб туришлари кўз ўнгимдан нари кетмасди. Ана шундай қилиб орадан 27 йил ҳам ўтиб кетибди. Ногирон болаларнинг баъзида юриб, баъзида гапириб кетганини кўриб бениҳоя қувонган, уларни қайта-қайта бағримга босган дамларим жуда кўп бўлган.

Наима Холмуҳамедова меҳнат қилаётган 2-Меҳрибонлик уйида айни дамда 383 нафар — 3 ёшдан 18 ёшгача бўлган ногирон болалар тарбияланади. Наима опа сингари меҳрибон мураббиялар эса бу ерда кўплаб топилади. Улар меҳрга ташна болаларга ҳамиша тиргак, уларнинг соғлиқлари, дам олишлари, овқатланишлари ҳақида доимо қайғуришади.

— Наима опанинг энг яхши фазилатлари бола танламайдилар, — дейди директор Умида Асатуллахўжаева. — Улар қайси ёшдаги болаларга қарамасинлар, меҳрини дариғ тутмайди. Наима опа навбатчилик қилган кунлари болалар ҳам яйрашади-да. Айниқса, уларнинг камтарлиги, жамоа ҳақида қайғуришлари, ёш тарбиячиларга насиҳатлари барчамизни қувонтиради.

Ҳа, «Меҳнат қилган — элда азиз», дейишади. Наима Холмуҳамедова ҳам кўрсатган меҳрлари эвазига бугун қадр топдилар. У киши Республикамиз Мустақиллигининг қутлуғ 8 йиллиги арафасида Президентимизнинг Фармонига кўра II даражали «Соғлом авлод учун» ордени билан тақдирланди.

— Мени шундай юксак мукофотга лозим кўрганларидан қалбим тоғдек юксалди, — дейди Наима опа. — Қаранг 27 йиллик меҳнатим Мустақиллик туфайли ўз баҳосини олди. Бунинг учун меҳнат қилаётган жамоамдан, бутун халқимдан хурсандман. Истардимки, одамларимизни меҳр-оқибат, мурувват, саховат деган ҳис-туйғулар асло тарк этмасин. Йиқилганга тиргак бўлиш, ўксик дилга малҳам бўлишни эса мен одамлардан ўргандим ва умрим давомида уни ён-атрофдагиларга ўргатишга аҳд қилдим. Зеро, инсондан ҳаётда яхши ишлар қолади.

Наима Холмуҳамедова 5 нафар фарзандига ҳам ота, ҳам она бўлди. Қилган меҳнатлари, берган тарбияси зое кетмади. Бугун уларнинг барчаси эл-юрт хизматига камарбаста, маҳаллада ҳурматга эга инсонлар бўлиб етишди. Катта қиз Марҳамат ҳар доим онасига тиргак бўлди, шу билан бирга чеварлик ҳунарини ўрганди. Ҳожиниса — педагог, Тоҳир, Тоир ва Зоирлар шарафли ишчи касбини улуғлаб келмоқдалар. Улар ҳам оналари берган меҳрни бир-бирларига улашиб, меҳр-муҳаббатли бўлиб камол топишди. Наима опа эса ишдан қайтгач яна болалар оғушида — меҳрибон 14 набираси бувижонларининг парвонаси. Қалби доимо меҳрга тўлиқ она эса фарзандлар камолидан, набиралар ардоғидан бир олам қувончда. Фарзандлар эса оналари билан фахрланишади. Ахир у нафақат ўз фарзандларининг униб-ўсишига бош бўлди, балки мажруҳ дил яраларига ҳам малҳам бўлган улуғ зотдир.

СУРАТДА: Наима Холмуҳамедова.

Валерий Харитонов олган сурат.

Саҳифани Шарифа ИЛЁСОВА тайёрлади.

Сайловлар олдидан

ЖИДДИЙ ИМТИҲОН

Мустақил Ўзбекистон тарихида янги босқич вазифасини ўтовчи Республика Олий Мажлиси ва мамлакат Президентлигига сайловлар ҳам тобора яқинлашиб келмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг XV сессиясидаги маърузасида Ислом Каримов қуйидаги фикрларни олға сурди: «Барча сайловолди тайёргарлигимизнинг асосий мақсади — ҳар қайси овоз берадиган инсон — у кимга овоз беришидан қатъи назар. Президент номзодигами ёки депутат номзодигами, — аввало ўз хоҳиш-иродасига суяниб, ўз иймонига суяниб, мустақил ва онгли равишда овоз берсин».

Ушбу қутлуғ кунлар арафасида Республикамиз Президенти демократик янгиланишлар, уларнинг узлуксизлигини таъминлашнинг ишончли кафолати эканлигини яна бир карра исботлади. «Ўзбекистон Республикасининг сайлов тўғрисидаги Қонун ҳужжатларига ўзгаришлар киритиш ҳақида»ги Қонун фикримизнинг яққол далилидир. Унда оммавий ахборот воситаларига кенг ўрин ажратилиб, уларнинг имкониятларидан фойдаланиш механизмлари аниқ белгиланган. Энг муҳими, депутатликка номзодлар, сиёсий партияларга оммавий ахборот воситаларидан фойдаланишда кенг имкониятлар берилади.

Бу — журналистлар олдига масъулиятли вазифаларни қўяди. Авваламбор сайловолди тарғибот ишларига фаолроқ киришиш керак. Эскича иш юритиш усулларидан воз кечишнинг пайти келди. Зеро, ҳаётнинг ўзи мустақилликдан кейин ўтган саккиз йил ичида эришган ютуқларимизни очиқ-ойдин кўрсатиб турибди. Ушбу қисқа вақт давомида Ўзбекистон жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқли субъектига айланди. Йилдан йилга халқаро майдонда мамлакатимизнинг нуфузи ошиб бормоқда, иқтисодий салоҳиятимиз кучаймоқда, демократия ва ҳуқуқ нормалари мустаҳкамланмоқда, маънавият, маданият, халқ анъана ва удумлари тикланмоқда.

Фикримизча, сайловчиларни Ўзбекистонда кечаётган жараёнларга холис баҳо берувчи халқаро жамоатчилик фикри билан таништиришга кўпроқ аҳамият қаратиш керак. Фактларни нотўғри беришдан тортиб, қуролли тажовузларгача қўл ураётган, шу орқали тарих ғилдирагини орқага айлантиришга уринаётган ғаламисларнинг эса яхшилаб «адабини» бериш керак.

Сайловларга тайёргарлик, бу биз — оммавий ахборот воситалари ходимлари учун нафақат демократияга томон қўйилган муҳим қадам, балки касб маҳорати, фуқаро етуклиги, журналистлик одоб-маданиятининг жиддий имтиҳони ҳамдир.

Абдулла СУЛАЙМОНХЎЖАЕВ,
Оммавий ахборот воситаларини демократлаштириш ва қўллаб-қувватлаш ижтимоий-сиёсий жамғармаси Тошкент шаҳар бўлимининг директори.

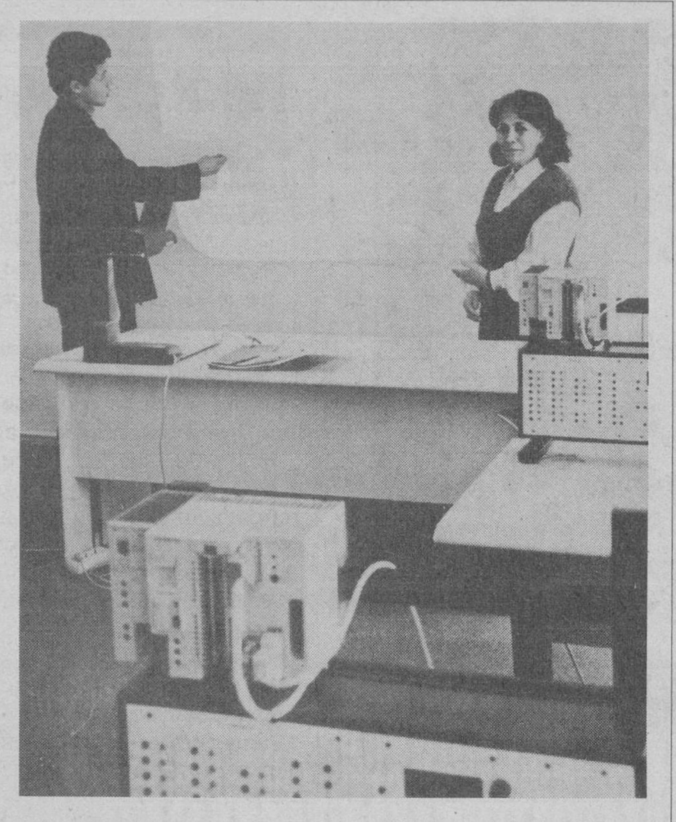

Энг ноёб техникалар билан қуролланган хонада ишлаш қулай ва осон.

Фармон ва ижро

ЭЛ ЭҲТИЁЖИНИ ҚОНДИРИШ ЙЎЛИДА

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1997 йил 17 сентябрдаги 1843-сонли «Аҳолига маиший хизмат кўрсатиш тизимида ислоҳотларни давом эттириш тўғрисида»ги Фармонининг бажарилишини Яккасарой туманида ўрганилганда бир мунча ижобий ишлар амалга оширилганлиги маълум бўлди.

Туман ҳудудида жорий йилнинг ўтган даври ичида 36 та янги маиший хизмат кўрсатиш масканлари ишга тушган. Иш жойига эга бўлмаган аёллар учун «Ўриксор», А. Авлоний маҳаллаларида тикувчилик буюмларини майда таъмирлаш ва тикув буюмлари билан ишлаш ташкил қилинган.

Туман маиший хизмат уюшмаси ва унинг тизимлари томонидан 2396 минг сўмлик аҳолига хизмат кўрсатилганлиги, хизмат кўрсатиш даражаси эса 1998 йилнинг ушбу даврига нисбатан 17,6 фоиз устунлигини кўрсатди.

Аммо, ўрганиш жараёнида айрим камчиликлар борлиги ҳам аниқланди. Туманда пойабзал созлаш устахонаси етишмаслиги ва ҳаммом, ювиниш хоналарининг камайиб кетганлиги (атиги 2 та ҳаммом ишлаб турибди) ҳамда маиший хизмат кўрсатиш тизимлари томонидан аҳоли билан ҳисоб-китоб қилишда солиқ қонунлари бузилаётганлиги ва бошқа санитар ҳолатларида камчиликлар борлиги маълум бўлди.

Ушбу масала туман ҳокимлиги назорат инспекциясининг йиғилишида кўриб чиқилиб масъул раҳбарларга кўрсатмалар берилди. Бир йўла солиқ қонунларини бузган маиший хизмат корхоналари тўғрисидаги далолатномалар туман Давлат солиқ инспекциясига чора кўриш учун юборилди.

Эргаш ОТАЕВ,
Яккасарой тумани ҳокими ўринбосари — назорат инспекцияси раҳбари.

Муносабат

ЭГАСИГА ТАТИМАГАН ТЎЙ

ЁКИ ДАНҒИЛЛАМА УЙ НЕГА СОТИБ ЮБОРИЛДИ?

Тонг саҳардан қўш карна-ю сурнайлар, ноғора-ю чилдирмаларнинг жўр овози ширин уйқуда ётган одамларнинг қулоғини қоматга келтирди. Эрталабки ошга чорловчи бу овозни эшитиб қўни-қўшнилар эринибгина ўринларидан туришди...

Яқинда маҳалладаги ночор ҳовлилардан бирини сотиб олиб, икки ойга етар-етмас эски хароба ўрнида икки қаватли шоҳона иморат тиклаган, қайсидир нуфузли идораларнинг бирида раҳбарлик лавозимида ишловчи Турғунбой исмли янги қўшни ҳовли тўйи ўтказаётган эди. Тўйхона томон яқинлашган сари одамлар сафи ортиб, улар оқими кўпайгандан кўпайиб борарди.

Икки томонни тўлдирган басавлат ҳассакашлар гўё кўча қаторлаб текис экилган теракдек узундан-узоқ чўзилишган. Улар орасида кимлар йўқ дейсиз. Бай-бай, буйруқ берувчиларнинг кўплиги. Ҳатто ўз маҳалладошлари тўйида виқор тўкиб эшик олдидаги дастурхон тўрида атрофдагиларга сўз уқтириб ўтирадиган маҳалла оқсоқоли Сайфи ака ҳам бу гал ўртада пилдираб юрибди.

Бир хилда кийинган ҳассакашлар орасида турган Турғунбой аканинг қўли-қўлига тегмайди. Ҳайриятки ёнидаги уддабурон киши чаққонлик билан унинг қўлидан тўёналарни дамбадам олиб турибди. «Хазинабон»нинг ўнг томонида қоғоз ва қалам тутган яна бир одам.

Стол-стул, дастурхон (уларда булбулнинг сутидан бошқа ҳамма нарса бор) унинг устига анвойи ноз-неъматлар тўлдирилган бир хил биллур идишлар чор-атрофи қизил гиламлар билан ўраб ташланган ҳовлига янада файз киритиб юборган. Дастурхоннинг тўрт ерига чинни кўзада қимиз, унча-мунча одамнинг кўзи кўриб қулоқ эшитмаган «Аристократ» ароғи қўйилган. Мўлжал оз эмас, кўп эмас киши бошига 100 граммдан. Ҳамма нарсанинг меъёрида бўлгани яхшида. Қолаверса эрталабки ошда бўкиб тўйгунча эмас, бош оғриғи учун ичилади.

Ёнимдаги ҳамроҳим секин сўради:

— Бу ароқнинг неча пул туришини биласизми?

— Беш-олти юз турса керак, — дедим шиша ёзувига тикилиб.

— Тушингизни сувга айтинг, биродар. Бунинг ҳар бир шишаси 50 доллар туради.

Эшитиб қалқиб кетдим. Вой, тавба. 50 доллар тугул шу вақтгача ҳали 1 долларни ҳам қўлига тутмаган одамлар бор-а. Ахир ўшалар бу тўйининг таърифини эшитса нима дейишади? Бу нима ўзи, чиндан ҳам ҳовли тўйими ёки манманликми?

Гапнинг қизиғини эртасига эшитдик. Қарангки, одамлар орасида достон бўлган бу тўй — эгасига ёқмабди. Тўғрироғи татимабди. Шундай тўй-а, нега? Тўйбоши кутган энг азиз меҳмон тўйга келмаган эмиш. Турғунбой ака бирор юмуши чиқиб қолган бўлса кечроқ келсалар керак деб хўжайинини кўзи тўрт бўлиб роса пойлабди. Аммо ундан дарак бўлмабди...

Кўп ўтмай данғиллама тўйидан кўнгли тўлмаган Турғунбой ака: «Бу жой изли-қутли келмади», дея ҳовлисини бошқа одамга жаҳл билан сотиб юборди. Ўша тўйда «Аристократ» ароғини татиб кўрганлар эса ҳозиргача биз шунақа ароқ ичганмиз деб гердайиб юришади.

Яқинда Турғунбой ака ҳақида бир гап эшитдик. Шундай бадавлат одам мискин кун кўрувчи укасига қайишмаган экан. У ўғил уйлантираман деб пулга муҳтож бўлиб акаси олдига қарз сўраб борганида Турғунбой ака: «Кўрпага қараб оёқ узатиш керак-да» деб укасини қуруқ қайтарган экан. Укаси ўша тўйда кимгадир шу ҳақда йиғлаб гапирибди.

Бу воқеадан ҳаммамиз ажабландик. Оқибатни қарангки, ўртага ҳар бир шишаси 50 доллар турадиган ароқни қўйган одам, укасини ақалли бир шиша ароқнинг пулига арзитмабди-я.

Очиғи бунақа дабдабали тўйлар, оқибатсиз кишилар ҳақида кўп эшитганмиз. Ён-атрофимизда содир бўлаётган бу кимўзарлик учун қилинаётган тўй ва маросимлардан барчамиз хабардормиз. Бундай манманлик нима ва кимлар ҳисобига бўлаётгани ҳам бизга кундек равшан. Лекин ҳеч биримиз ноқобил йўл билан бойлик орттириб сохта обрў олмоқчи бўлган бундай кишиларнинг юзига тилимиз учида турган гапни дангал айта олмаймиз. Нега шундай? Туриб-туриб ҳайрон бўласан киши. Бизда риоя, андиша шунчалик кучлими? Лоқайдлигимиз шунчаликка бориб етдимики, баъзан яхши-ёмонни кўриб кўрмасликка оламиз. Қачонгача тўғри сўзни бетга айтишдан ийманиб юрамиз? Қачонгача бу ҳақда бирон буйруқ ёки кўрсатма келишини кутиб юрамиз?

Президентимизнинг тўй-ҳашамлар, маросимларимизни ўтказишни тартибга солиш тўғрисидаги ўтган йилги Фармонини эслайлик. Ўшанда қандайдир бирдан фаоллашиб қолдик. Матбуот, радио, телевидение бу иллат хусусида чиқишлар қилди. Албатта бу танқидий муносабатлар ўз самарасини кўрсатди. Тўйларимиз бирмунча тартибга тушиб қолди. Кунора шаҳар кўчаларида узлуксиз сигнал бериб куёвнавкарлар ва келиннинг янгалари-ю дугоналарини ташмалаб изғиб юрган қўша-қўша бир хил рангли «ГАЗ-31»лар, «Лимузин», «Мерседес»лар аҳён-аҳёнда учрайдиган бўлди. Кейинчи? Қор ёғди-излар босилди. Бундай чиқишлар (баъзида кўзга ташланиб қолмаса) тўхтади. Натижа эса аён. Яна эски ҳаммом, эски тос.

Шу ўринда бир гапни айтиш жоиз. Қарангки, Президентимизнинг мазкур Фармонидан сўнг Бирлашган Араб Амирликларидек давлатда дабдабали тўй ёки маросимлар қилганларни жаримага ёки қамоқ жазосига тортиш ҳақида фармойиш эълон қилинган экан. Оллоҳга шукрлар бўлсинки, бизда бунақа жазолаш усули йўқ. Одамларга ишонамиз. Чегарадан чиққанларни эса инсофу диёнатга чақирамиз. Бу ҳам албатта ўзбекона андишанинг кучлилигидан. Лекин андишанинг отини қўрқоқ қўймаслик керак.

Баъзида «жабр тортган» кишилар оғзидан: Чарлар ёки бошқа баъзи «оғзи катталар» томонидан кашф этилаётган «таърифи йўқ удумларни ўтказиш шартмикан» деган сўзларни эшитиб қоламиз. Масалан, биргина чарларни олайлик. Чиндан ҳам битта тўйдан ошиқ маблағ сарфланадиган бу йиғинни ўтказиш шартми? Ахир бор буди-шудини сарфлаб кечагина қиз узатган оилага эртасига қайта катта тўй бошлаш оғирлик қилмайдими? Бунинг устига баъзи бойвачча кимсалар томонидан чарлар куни қизига, куёвига, қуда-андасидан тортиб, унинг бешикдаги боласигача қилинаётган қўша-қўша сарпо-суруқлар бир сари, бунинг устига куёвтўрага шу куни одамлар кўз-ўнгида қайнота томонидан яп-янги машинанинг калитини тутишлар ўзга ночор кишиларнинг ғашини келтирмайдими? Бундай ортиқча харажатлар ўзгалардан ибрат олиб қарз-қурз ҳисобига бўлса ҳам шунақа чарларни ўтказишга аҳд қилган баъзи бечораҳолларнинг белини чиқармайдими? Бундан кўра икки томон бамаслаҳат иш тутиб ҳеч қандай дабдабасиз ўз яқинлари иштирокида танишув маросимини ўтказсалар яхши бўлмасмикан? Югур-югур, ўртада ҳеч қандай кўнгилсизлик, совуқчилик йўқ. Қолаверса қуда-қудағайлар бемалол бир дастурхон атрофида ўтириб ҳар қанча чақ-чақлашганига нима етсин?

Яқинда ўзимиз шундай камсуқум маросимнинг гувоҳи бўлдик. Қиз узатган ён қўшнимиз Бахтиёр ака оиласи ҳам, қуда томон ҳам келишиб чарлардан воз кечишди. Тўйдан кейин бир ой ўтиб икки томоннинг чарчоғи босилгач, қудалар оилавий йиғин қилишди. 20 чоғли одам тўпланган хонадонга бир файз тушдики, гап-гапга қовушди, ширин суҳбатлар алла-паллагача давом этди. Исрофгарчилик йўқ. Ортиқча ҳаражат йўқ. Ҳамма нарса меъёрида. Энг муҳими икки томон хотиржам.

Мана яна ибрат олса арзигулик мисол. Бир нуфузли оила бевақт оламдан ўтган қизига бериладиган йигирма кунлик эрталабки ош маросими Меҳрибонлик уйида ўтказилганини эшитиб хурсанд бўлдик. Мана буни ҳақиқий савоб, ҳам саховат деб аташ мумкин. Ахир казо-казолар даврасида хўжакўрсинга бундай маросимни ўтказиш қайда-ю етим-есирлар, чинакам ёрдамга муҳтож болаларга тансиқ таом — ош тортиб уларнинг қорнини тўйдирган қайда. Ана энди қай бири савобли эканлигини ўзингиз айта қолинг.

«Вақт Назир» масъулияти чекланган жамият Юнусобод туманидаги 21-Меҳрибонлик уйида тарбияланаётган 228 нафар болага дастурхон тузаб ош тортибди. Шу куни болаларга 700 минг сўмлик кийим-кечаклар тарқатибди. Бундай саховатдан ким қувонмайди. Зеро, ҳақиқий меҳр-оқибат, ҳурмат олиш, бойликни беҳуда сарфлаш билан ўлчанмайди. Балки ақл-фаросат билан иш тутиб, уни кераклли, зарур жойларга сарфлаш билан ўлчанади.

Тўйлар — юртимиз кўрки. Маросимлар эса азалий урф-одатимиз. Уларни кўнгилли ўтказишга ҳеч ким ҳеч қачон қарши бўлган эмас. Лекин ҳар бир нарса ўзгалар ғашини келтирадиган даражада эмас, балки меъёрида бўлгани яхши. Албатта уларни тартибли ўтказишга ўз-ўзини бошқарув органи бўлган маҳаллалар ва уларнинг фаоллари бош-қош бўлиши керак.

Маҳмуд КОМИЛЖОНОВ.

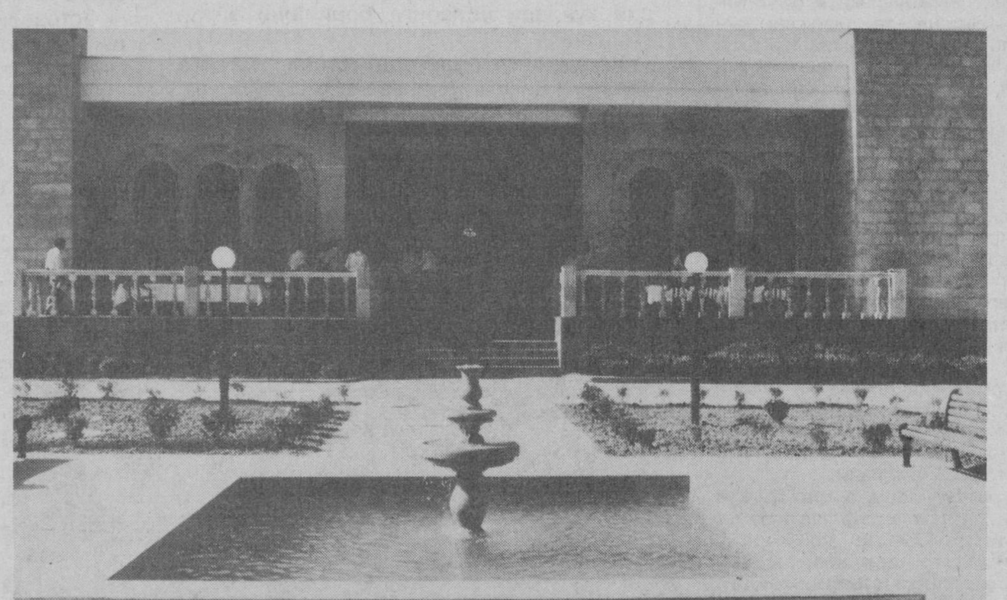

Замонавий маҳаллалар — шаҳримиз кўрки.

Кино

ТАҚДИМОТ МАРОСИМИ

«Ўзбекфильм» ижодкорлари томонидан суратга олинган «Воиз» номли янги бадиий фильм МДҲ ва Болтиқбўйи давлатларида ўтказилган танловда бош совринни олишга муваффақ бўлган эди. Ўн учта мамлакат фильмлари орасида бу фильм Россия киношунослари ва кинотанқидчилари томонидан юксак баҳоланди.

«Воиз» бу йил август ойида Бухорода бўлиб ўтган республика 2-миллий фильмлар кинофестивалида ҳам бош совринга сазовор бўлди. Унинг ижодкорларига «Энг яхши сценарий ва энг яхши рассом учун» мукофоти берилди. Шунингдек, фильм Анапа шаҳрида бўлиб ўтган «Кино шок-99» кинофестивалининг бош соврини — Гран прига сазовор бўлди.

Куни кеча Киночилар уйида ушбу фильмга мукофот топшириш тақдимот маросими бўлиб ўтди. Фильм сценарийси ва муаллифи Юсуф Розиқов, оператор Улуғбек Ҳамроев, бош рассом Дониёр Абдураҳмоновларга тантанали равишда мукофотлар топширилди. Тақдимот маросимида киношунос, профессор Ҳамидулла Акбаров, кинорежиссёр Исамат Эргашев сўзга чиқиб фильм ижодкорларини қутладилар.

Ўзбекистон кино Давлат акционерлик компанияси ва Ўзбекистон кино арбоблари бирлашмаси томонидан ташкил этилган бу маросимда республикамизнинг кўзга кўринган кино арбоблари, киношунослар, актёрлар қатнашдилар.

Дилбар АКРОМОВА.

Назм

ТЎРТЛИКЛАР

Ўз қадрингни ўзинг белгила,
Ишингга тан берсин ўзгалар.
Қуруқ сўзга куч берар бўлсанг,
Элда иззат-нафси қўзғалар.

* * *

Тонгим ёришмайди, кечам ўтса-да,
Қуёшни излайман, осмон фалакдан.
Бирор рози кетган бормикан, дейман,
Мурод ҳосил қилиб, бу чархпалакдан.

* * *

Ҳайиқмайман, ўлимдан асло
Ўлим менга ёт эмас,
Ўлимсиз мангуликка
Яшаш ҳам ҳаёт эмас.

* * *

Гина-кудуратсиз бўлар мусулмон,
Арзимас умрга хасрату армон,
Шайтоннинг йўриғин тутгувчиларнинг
Ичида эҳтимол ўзим ҳам борман.

* * *

Ҳаётга келдингми вақти бемаҳал,
Яхшидан ёмонга йўйма отингни.
Замон фарзанди бўл, содиқлик билан
Сен унга тўғирлаб ол соатингни.

* * *

Каттанинг ҳурмати ёши биландир,
Катта катта сўзлар, кичиклар тинглар.
Кичикнинг каттага катта сўзлаши,
Кимга ҳам хуш келар, қани айтинглар?!

* * *

Дерларким бахилнинг боғи кўкармас,
Баъзан кўкарса ҳам узоққа бормас.
Саратон нафасин олмаёқ ҳали —
Боғи баҳрасидан ҳеч асар қолмас.

* * *

Той кишнаркан от бўлишнинг орзусида,
Кишнамаган той ҳам бир кун от бўлади.
Қиз боланинг кишнаганин киши билмас,
Давон ошиб ўз элига ёт бўлади.

* * *

Ош бўлса оламиз «Қани-қани!»сиз
Иш бўлган ердачи, ҳа, ўйланиброқ
Биз бўлган дастурхон устида шундан
Ишлаган есин деб димоғу-фироқ.

* * *

Ҳаётнинг қизиғи, гул ўйнар йиллар,
Шу ўн беш-йигирма ёшимда экан.
Қолгани етгунча сўнгги соатинг,
Оламнинг савдоси бошингда экан.

Толиб ЙЎЛДОШ.

Нуқтаи назар

МАФКУРАМИЗНИНГ МУҲИМ ТАЛАБИ

Ахлоқ, маънавият, маърифат, эркинлик, муҳаббат, садоқат истиқлол сўзи билан узвий боғлиқдир.

Мустақиллик — шахснинг ўзлигини англамоқ ва ўзлигини танимоқ демакдир. Агар унинг таркибий қисмларини бирма-бир таҳлил қиладиган бўлсак, бугунги кунда фуқароларимиз олдида турган вазифалар ўзининг бутун бўй-басти билан намоён бўлади. Биринчи навбатда одамларнинг дунёқараши ўзгариши, ғурур, орият, шаън ва номус туйғулари кучайиши, ҳаётга ва меҳнатга муносабати, Ватанга меҳру муҳаббати, эгалик масъулияти ҳисси бекиёс ортганлигини кўрамиз.

Бугунги кунимизга хос ёрқин хусусиятлардан яна бири миллатнинг ўзлигини англашидир. Кейинги йиллар мобайнида Йўлбошчимиз муттасил тарихимиз, миллий тарихимиз, миллий қадриятларимизни беғараз-холис, чинакам илмий-назарий асосларда тиклаш масалаларига алоҳида эътибор бериб келмоқдалар.

Ҳа, биз ҳақиқий миллий ахлоқ, маънавият ва маърифат, эркинлик, мафкурани истиқлол туфайли англадик.

Халқ онгига озодлик, ватанпарварлик, инсонийлик туйғуларини сингдириш айнан мустақиллигимиз туфайли бўлди.

Биз истиқлол туфайли ўзлигимизни англадик. Тарихимиз моҳияти, қимматини теран тушундик. Амир Темур, Имом ал-Бухорий, Аҳмад Яссавий, Беҳбудий, Мунаввар Қори, Чўлпон, Фитрат, Усмон Носир, Абдулла Қодирий сингари фидойиларнинг бебаҳо меҳнатлари юзага чиқмоқда.

«Улуғ бобокалонларимиз руҳига, башарият тарихи ва маданияти хазинасига катта ҳисса қўшган улуғ аждодларимизга, улар қолдирган улкан меросга муносиб бўлиш истаги жамиятимиз аъзолари орасида кенг ёйилиши, ҳар бир фуқаронинг онгидан мустаҳкам жой олиши — бу ҳам янги замоннинг муҳим хусусияти», — деб таъкидлайдилар Йўлбошчимиз.

Буюк инсонларнинг илмий мероси ҳозирги кунда катта аҳамиятга эга бўлиб, бу мерос озодлигимизни мустаҳкамлашга, фуқаролар онгининг ривожига, халқни маънавий-руҳий, ахлоқий жиҳатдан юксалтиришга сабаб бўлади. Аждодларимиз ижодидаги инсон мавзуси, маънавий, тарбиявий маъно маънавиятининг юксалишига, миллий мафкурамизга муносиб таъсир қилади.

Шу боис, умр бўйи эл хизматида бўлиб, унинг ёрқин келажагига умид боғлаб яшаган, курашган ота-боболаримиз бой меросини пухта ўрганиш боғча, мактаблардан бошланмоғи керак.

Алишер Навоий, Заҳириддин Муҳаммад Бобур, Машраб, Нодирабегим, Огаҳий, Феруз каби мутафаккирлар, давлат арбоблари ҳаёт ва ижодлари моҳияти ҳар томонлама очиб берилаётгани йўқ.

Шуни таъкидлаб ўтиш жоизки, бу мавзу бўйича илмий манбалар етарлидир, аммо бизда ҳанузгача методика (педагогик услубият) етишмаяпти.

Маълумки, асримиз бошларида маънавият, маърифат ғояси билан инсонни улуғлаш, адабиёт ва санъат орқали озодлик, мустақиллик моҳиятини тушунтириш ҳаракати — жадидчилик ривожланди. Жадидчилик Ватан туйғусини инсон онгига тўғри тушунтириш, халқни озодликка чорлаш, бахтли келажак учун курашди. Халқимиз тарихидаги ана шу ҳаракат моҳияти, унинг фидойилари ҳақидаги мавзу нафақат филология факультетларида, балки барча ўқув юртларида ўзбек ва рус тилларида олиб борилса мақсадга мувофиқ бўларди. Чунки жадидчилик ҳаракатининг моҳияти юксак маънавият ва маърифатга, мустақиллик, ватанпарварликка бориб тақалади.

Лекин афсуски, ёшларимизга ана шу буюк ҳаракат моҳияти етарлича етказилаётгани йўқ. Агар биз ўз тарихимизни қанчалик асосли баҳоласак, жамиятимиз равнақига шунчалик кўпроқ ҳисса қўшган бўламиз.

Шуни айтиш керакки, истиқлол туфайли миллий қадриятларимиз, миллий маданиятимиз тикланмоқда ва қайта ўрганилмоқда.

Президентимиз Ислом Каримов томонидан номлари унутилиб кетган аждодларимизнинг номлари қисқа вақт ичида тикланди, уларнинг бой меросини ўрганиш учун кенг имкониятлар яратилмоқда. «Миллий маданиятнинг ўзига хослигини тиклашга алоҳида эътибор берилиши керак», — деб таъкидлайдилар Йўлбошчимиз. Бинобарин халқимиз тарихи моҳиятини пухта ўрганиш, уни ёшлар онгига тўғри сингдириш, мутафаккирларимизнинг олижаноб ишлари аҳамиятини тушунтириш миллий истиқлол мафкурасининг муҳим талабларидан бири ҳисобланади. Шу боисдан мазкур масала устида мулоҳаза юритиш, уни ўқув юртларида қай тарзда тўғри олиб бориш, методик муаммоларни ҳал қилиш биз — педагоглар вазифасидир.

Гулчеҳра АЛИЕВА,
Гулнора ҒУЛОМОВА,
Тошкент Давлат юридик институти ўқитувчилари.

Саховат

СОВҒАЛАР ЭГАЛАРИНИ ТОПДИ

Собир Раҳимов туманидаги Амир Темур маҳалласи ҳудудида жойлашган 68-болалар боғчасида маънавият кечаси бўлиб ўтди.

Унда Амир Темур маҳалласи оқсоқоли А. Тошпўлатов, туман хотин-қизлар қўмитаси ходими С. Обидова ва бошқалар маънавият, маърифатнинг ҳаётимизда тутган ўрни, кишиларнинг маърифий онгини юксалтириш мустақиллигимизни мустаҳкамлашнинг муҳим омили эканлиги тўғрисида тўхталиб ўтишди, жойларда бу борада амалга оширилаётган ишлар хусусида сўзлашди. Туман бадиий ҳаваскорларининг чиқишлари тадбирга ўзгача файз бағишлади.

Кеча сўнгида маҳаллада истиқомат қилувчи 6 нафар кам таъминланган оилаларга шаҳар «Наврўз» хайрия жамғармаси, Қизил Ярим Ой жамияти туман бўлими томонидан ажратилган совғалар топширилди.

Нигора ҒУЛОМОВА.

Турмуш чорраҳаларида

БАХТ КУЛИБ БОҚҚАНДА

Бекмурод ота сувталаб бўлган дарахтлар, гуллар орасидаги арикчаларга ҳафсала билан сув таради. У шиғил мевага кирган дарахтларга, теварак-атрофга файз-таровват бахш этаётган анвойи гулларга, арикчаларда жилдираб оқаётган зилол обиҳаётга бир зум маҳлиё бўлиб боқиб тургач, бироз ҳордиқ чиқариш учун боғ ўртасидаги мўъжазгина шийпонча томон йўл олди. Чорпоя четига ўтириб бир пиёла яхна чойни мириқиб сипқорди-да кўрпачага чўзилди. Боғнинг чор атрофида саф тортган азим мирзатераклар барглари тонгги офтоб нурида кумушдек товланиб кишига бетакрор ҳузур бағишларди...

Ҳа, соч-соқолига қиров қўниб кексалик гаштини сураётган собиқ биология ўқитувчиси Бекмурод ота учун бу ҳузурнинг гашти айниқса, ўзгача. Негаки, бундан йигирма йилча муқаддам икки қаватли мактаб биноси атрофидаги бегона ўт босиб ётган, бир гектарча келадиган ўйдим-чуқур ерда мана шу ям-яшил боғнинг бунёд бўлишига, турли-туман дарахтлар, гулларнинг экилишига ўзи бош-қош бўлган, уларни ўқувчилар билан биргаликда меҳр қўри билан парвариш қилган. Бу боғ ота учун айни вақтда амалий машғулотлар макони вазифасини ўтаган, мевасидан нафақат муаллим ва ўқувчилар, балки бутун қишлоқ баҳраманд.

Мана, ярим йилдан буён Бекмурод ота пенсияда. Лекин у ўзи ўн йил таълим олган, институтни тугатиб келиб яна шу ерда қирқ йил узлуксиз ўқитувчилик қилган, шу сабаб — ўз уйидай бўлиб қолган бу қадрдон гўшадан узоқлашиб кетолмади. Ёшлигидан суяги меҳнатда қотган ота ўзини мана шу боғсиз тасаввур қилолмасди. Узоқ йиллар ўзи таълим берган ўқувчиларидек боғдаги ҳар бир ниҳол унинг учун азиз, қадрдон. Шу боис пенсияга чиқаётганида мактабнинг шаҳардан келган янги директоридан илтимос қилиб боғ парваришини беминнат ўз зиммасига олди.

***

Янги директор — Тўлқинжон ҳам отанинг айни кўнглидаги одам чиқиб қолди. У ҳам отадек — табиат шайдоси экан. Ўзининг айтишига қараганда, ўзи туғилган шаҳарни қўйиб ишлаш учун қишлоқни танлаганига боис ҳам унинг дала-даштларга, у ерлардаги заҳматкаш инсонларга бўлган меҳри экан.

Ота мактаб ёнидаги вақтинча ажратиб берилган хонада ёлғиз яшаб ишлаётган камтар, камсуқум, ширинсуҳбат Тўлқинжонни ўз ўғлидай кўриб қолди. Уйида тансиқроқ таом тайёрланадиган кунларда Тўлқинжоннинг «қандай бўларкин»ига қарамай уйига олиб кетар, ярим тунгача турли мавзуларда ота-боладек мириқиб суҳбат қуришарди.

Баъзан отанинг хонадонида, баъзан мактаб боғидаги шийпончада бўлиб турадиган ана шундай суҳбатлар чоғида Тўлқинжон Бекмурод отанинг хотини — Гулжамол ая эндигина мактаб ёшига етган Гулнорни эрига қолдириб бундан йигирма йилча олдин вафот этганлигини, садоқатли ота бошқа ҳеч бир аёлга қалбидан ўрин беролмай қизчасини ёлғиз вояга етказганини, қизи — Гулнор ўнинчи синфни тугатиб ўз хоҳиши билан марҳума онасининг касбини — сут соғувчиликни танлаганини, кейинчалик қишлоқ хўжалиги институтида таҳсил олиб, ҳозир сут соғувчилар бригадасига бошлиқ эканини, отанинг охирги орзуси — «ҳаётининг ягона шамчироғи» — Гулнорини тенги чиқса узатиб бахтли қилиш эканини билиб олди.

Ота эса шаҳарлик янги директорнинг ота-онаси беш йил илгари автомобиль ҳалокатида нобуд бўлишганидан, бир ўзи хайҳотдай ҳовлида ёлғиз қолганидан, турмушга чиққан опаси борлигидан, ўқишни институтнинг тарих факультетини тугатиб уч-тўрт йил шаҳарда илмий-тадқиқот институтида ишлаб қадимий халқ анъаналари, урф-одатлари, маросимлари мавзуида фан номзоди диссертациясини ёқлаганидан, «ола хуржун елкага тушмасдан ҳаёт мактабини ўрганай» деб, ҳовлисини вақтинча жиянларига қолдириб бу ерларга келиб қолганидан воқиф бўлди.

***

Ўғил фарзанд ҳидини қўмсаб ёлғизгина қизи билан умрини ўтказаётган ота Тўлқинжонга кун сайин қаттиқроқ боғланиб борарди. «Бугун марказда йиғилиш бор экан, кеч қайтсам керак», деб уйига келолмаган кунлари ота кечки овқатни олиб бориб Тўлқинжонни шийпонда кутиб ўтирарди. Бундай пайтларда ўнғайсизланган Тўлқинжонга: «Э, оворагарчилиги бор эканми? Одам — одамга ғанимат. Қолаверса, бу ерда мусофирсиз — ҳеч киминигиз йўқ. Мен эса сизни ўз ўғлимдай кўраман», деб унга енгиллик берарди.

Ҳаётдан бемаврид кўз юмишган ота-онаси олдидаги фарзандлик бурчини адо этолмай армонда қолган Тўлқинжон ҳам аллақандай фазилатлари билан марҳум отасини эслатадиган бу оққўнгил, бағрикенг меҳрибон отанинг «ўғлим» деб илтижоли боқишларига бардош беролмай ўртадаги бориш-келишларга қаршилик кўрсатмасди. Аксинча — муқаддас ҳаёт китобининг садоқат деб аталмиш бобига ўз номини муҳрлаган Бекмурод отанинг, шундай инсоннинг тарбиясида улғайган оқила Гулнорнинг ўзига бўлган самимий муносабатлари Тўлқинжоннинг бу меҳрибон инсонларга нисбатан меҳрини тобора кучайтириб борарди.

***

Шу зайлда орадан ярим йилча вақт ўтди. Кунларнинг бирида Тўлқинжон қаттиқ шамоллаб бир ҳафтача иситмалаб ётиб қолди. Яхшиям бахтига Бекмурод ота билан Гулнор бор экан. Шулар дардига малҳам бўлишди — иссиқ-совуғидан, егулигидан хабар олиб туришди. Дори-дармон топиб келишди. Керагида дўхтир чақиришди.

Тўлқинжон соғайиб кетгач, бир куни кўпни кўрган Бекмурод ота «муҳим гап бор» деб уни боғдаги чорпояга — бир пиёла чойга таклиф қилди. Ота «муҳим гап»ини бошлашдан олдин, касаллик туфайли ўзини анча олдириб қўйган Тўлқинжондан узр сўраб олди:

— Ўғлим Тўлқинжон, сизга насиҳат қилишга ҳаққим борми-йўқми — билмайман. Ҳар ҳолда мен сизни ўз ўғлимдай кўраман. Ўғлим, институтни тугатганингизга ҳам анча бўлиб қолибди. Фикри ожизимча, энди оила қуриш тўғрисида ўйлашингизга ҳам фурсат етган. Ёлғизлик ёмон, Тўлқинжон. Одамнинг ётиш-туриши бор. Кечагидай вақти — бемаҳал хасталаниб қолиши бор. Қолаверса, шаҳардаги ота ҳовлингиз беэга, унга эгалик қилиб ота-онангизнинг чироғини сўндирмаслигингиз керакка ўхшайди... Қисқаси, малол келмаса шу хусусдаги фикрингизни билмоқчи эдим. Шаҳарда кўз остига олиб қўйганингиз бўлса — тортинманг. Ўзим ўртада тураман. Моддий томонини эса ўйламанг. Унча-мунча жамғариб қўйганим бор...

Тўлқинжон ўзи учун кутилмаган бу мавзудан бироз шошиб қолди. Қўлидаги пиёлага тикилган кўйи бир муддат хаёлга толиб ўтирди-да оҳиста гап бошлади:

— Раҳмат, ота, ўзим ҳам шу тўғрида сиз билан маслаҳатлашмоқчи бўлиб юрувдим. Мавруди бўлмаётувди. Мен ҳам сизни ўз отамдай кўриб қолганман. Сиздан бошқа кўнглимдагини айтадиганим йўқ. Шаҳардаги опам — серфарзанд. Ўзи билан ўзи ўралишиб қолган. Хуллас, ҳақиқатан ҳам турмуш қуриш учун мўлжаллаб қўйганим бор. Қиз ҳам рози — лекин бундан фақат қизнинг отаси бехабар. Отаси кўнадими-йўқми — номаълум.

— Бўлди, ўғлим. Қаерда туришини айтсангиз бўлгани. Бораман. Худо хоҳласа рози бўлади. Ахир, сиздай йигитга қизини бермайдиган отанинг кўзи сўқир, қулоғи кар бўлиши керак. Қизи рози экан —муҳими шу.

Тўлқинжон эртага икки-уч кунлик юмуш билан шаҳарга кетаётганини, шу баҳона уйидан, жиянларидан хабар олиб, опаси билан ҳам уйланиши хусусида кенгашиб келмоқчилигини, шундан кейин уни қизнинг уйига юборажагини маълум қилиб ота билан хайрлашди.

***

Бекмурод ота одатига кўра тонг саҳарлаб боғ айланди. Ниҳолларни, гулларни кўздан кечирди, парваришталаб бўлганларини аниқлади, унда-бунда пайдо бўлган бегона ўтларни юлди. Гулзордаги энг сара гуллардан гулдаста ясаб муаллима қизларига тарқатиш учун мактаб биноси томон юрди. Йўл-йўлакай бугун тонг саҳарда нонушта асносида қизи айтган гапларни эслаб ўзича ғудранди: «Тавба, қизи тушмагур, аллақаердаги гапларни топадия. Тўлқинжон уч-тўрт кунга шаҳарга кетган десам, томдан тараша тушгандай «Умуман қайтиб келмасликлари ҳам мумкин», дейди-я? Сабабини сўрасам жавоб ўрнига нуқул сўзсиз жилмаяди»...

Отанинг хаёлини мактаб ҳовлисини супураётган таниш фаррош хола бўлди:

— Ҳорманг, муаллим, қачон келақолдингиз? Ё қизингизни уйда ёлғиз қолдириб шийпонда тунадингизми? Ҳа, айтгандай, янгиликдан хабарингиз борми? Қўлингиздаги гулларга қараганда хабардорга ўхшайсиз.

— Бу гуллар ҳар доимгидек муаллима қизларимга аталган. Дарвоқе, қандай янгилик?

— Шундайми? Мен бўлсам бу гуллар янги келаётган директорга совға деб ўйлабман.

— Нималар деяпсиз, қанақа янги директор, Тўлқинжон-чи?..

— Бўлмаса эшитинг. Тўлқинжон кеча кечқурун шошилинч шаҳарга жўнаб кетганлар. Катталар чақиришибди. Шаҳарда аллақандай институтга раҳбар қилиб тайинлашармиш. Ҳализамон катталар Тўлқинжоннинг ўрнига тайинланган янги директорни бошлаб келиб қолишади, супур-сидиримни тугата қолай... Ҳа, эсимдан чиқаёзибди — Тўлқинжон сиздан битта китоб олган эканлар. Шуни котиба қиздан олар экансиз.

Ота кутилмаган бу янгиликдан хурсанд бўлишини ҳам, хафа бўлишини ҳам билмай, узоқ уйқудан уйғонган одамдай анча вақт ўзига келолмади: «Ё тавба, Тўлқинжоннинг кечаги гаплари шунчаки экан-да? — Гулнорнинг эрталабки гаплари тўғри шекилли? Қизиқ, буларни у қаёқдан билақолдийкин?..»

Хаёллари чувалашиб кетган ота котиба қиздан китобни олди-да қўлидаги гулларни унга тутқазиб боғдаги чорпояга қайтди. Истар-истамас китобни очди. Ичидан тўрт буклоғлик қоғоз тушди. Тўлқинжоннинг дастхатини таниди: «Ота, узр, шошилиб жўнаб кетишимга тўғри келди. Ҳали ҳал бўлмаган масалани сизга айтишни истамагандим: шаҳарда янги вазифага тайинлашди. Лекин чорпоядаги гапларим қатъий. Қизнинг отасини кўндирсангиз ҳақиқий оталик қилган бўласиз. Мен эса сизга бир умрлик ўғил бўлиб қоламан. Китобнинг ичида мен билан аҳду паймон қилган қизнинг сурати бор. Суратдан унинг уй манзилини ҳам билиб оласиз. Оқибатини суратдаги қизнинг ўзи менга маълум қилади. Кўришгунча хайр. Ўғлингиз Тўлқинжон».

Ота хатни бир четга қўйиб китобни шошилиб варақлай бошлади. Ниҳоят суратни топди. Топди-ю унга қараб анграйиб қолди. Отанинг кўзларидан севинч ёшлари оқарди: суратдаги қиз ўзининг Гулнори эди.

Юсуф МУҚИМБОЕВ,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган маданият ходими.

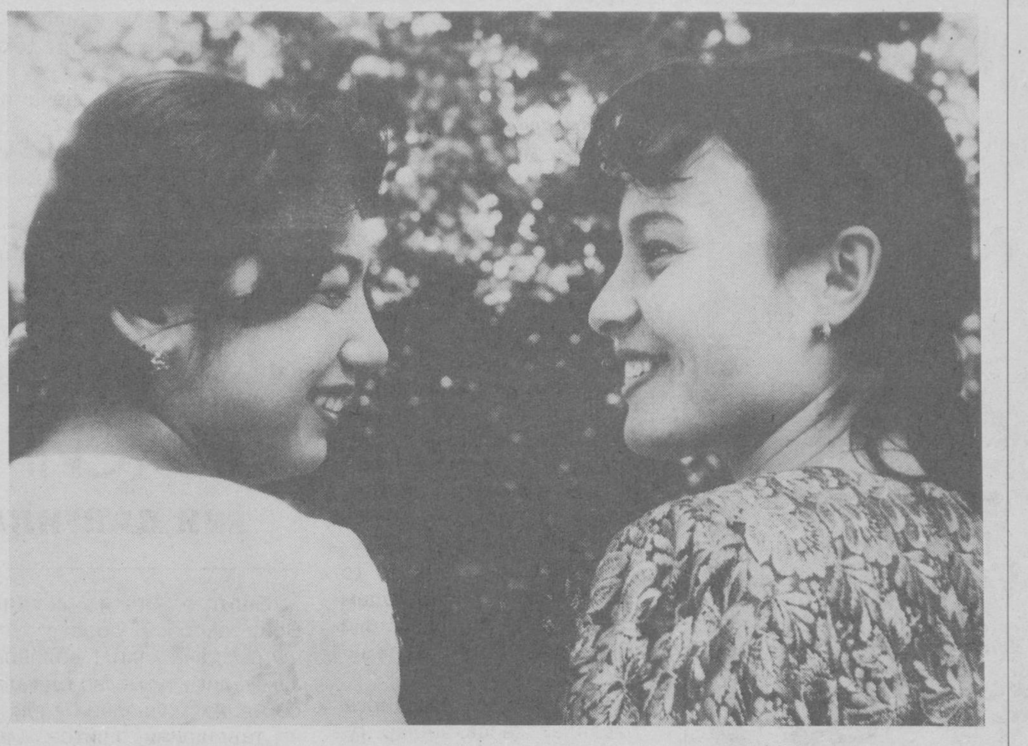

Дугоналар.

Танловлар

ЗУККОЛАР БЕЛЛАШУВИ

Аёллар йилига бағишлаб ўтказилаётган биринчи миллий гўзаллик кўрик-танлови «Мисс Ўзбекистон-99» деб номланди. Айни кунларда танловнинг биринчи босқичи давом этмоқда.

Танловда мамлакатимиз шаҳарлари ва вилоятларидан келган латофатли ва зукко, лобар қизлар куч синашиб, ғолиблар 4-16 октябрь кунлари бўладиган финал босқичида иштирок этадилар.

Ушбу танловни ўтказишдан мақсад замонавий ўзбек аёлининг ўзига хос тимсолини намоён этишдир. Бунда фақат аёлнинг ташқи гўзаллигигина эмас, ақли баркамол, одобу аҳлоқи ҳам ҳисобга олинади. Шундай хислатларга эга бўлганлар ўз вилоят ва шаҳрининг ҳал қилувчи босқичида қатнашади. Танловда 16 ёшдан 25 ёшгача бўлган қизлар иштирок этмоқда. Ўзбекистоннинг барча вилоятларидан иккитадан вакил қатнашади.

Танловнинг бош ҳомийси — «ТАМFА» савдо маркази бўлса, «ASIAN STYLE» модел агентлиги миллий гўзаллик кўрик-танловининг ташкилотчисидир. Умумреспублика миқёсидаги бундай тадбир Ўзбекистон ёшларининг «Камолот» жамғармаси ва Ўзбекистон ишбилармон аёллари ассоциацияси мададида ўтмоқда.

Дилором ИКРОМОВА.

Ҳаракат хавфсизлиги

ҲАЁТ ТАЛАБЛАРИ АСОСИДА

Маълумки, Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг охирги сессиясида бир қатор муҳим ҳужжатлар қаторида Ўзбекистон Республикасининг «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонуни ҳам қабул қилинди. Биз жамиятимиздаги ҳар бир фуқаронинг ҳаёти ва фаолиятида муҳим ўрин тутувчи ушбу қонуннинг моҳияти ва мазмуни тўғрисида Тошкент шаҳар Ички ишлар бош бошқармаси Бирлашган матбуот хизмати раҳбари, милиция подполковниги Азиз Эрназаров билан суҳбатлашдик.

— Азиз Тўғонович, албатта транспорт оқими кўпайиб йўл ҳаракати тобора тиғизлашиб бораётган бугунги кунда ушбу қонуннинг қабул қилиниши муҳим ижобий аҳамиятга эга эканлиги сир эмас...

— Дарҳақиқат, модомики, ҳуқуқий-демократик давлат қуриш асосий мақсадимиз экан, ижтимоий-сиёсий ҳаётимиздаги ҳар қандай муносабатлар ҳуқуқий асосларга эга бўлиши керак. Яъни, демократик давлат негизини ҳуқуқ ва қонун ташкил этади. Қонун — бизнинг миллий мафкурамизнинг асосий тамойилларидан бири бўлса, демак жамиятимиздаги ҳар қандай муносабатлар ҳуқуқ меъёрлари даражасида ва ҳуқуқий асосга эга бўлиши керак. Йўлларимизда ҳам ҳайдовчилар ва пиёдалар ўртасида турли хилдаги муносабатлар мавжудлигини инобатга олган ҳолда «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги қонуннинг ишлаб чиқилишини ҳаётнинг ўзи тақозо этди. Бинобарин, илгари бундай қонун мавжуд эмаслиги сабабли, биз асосан фақат йўл ҳаракати қоидаларини инобатга олганлигимиз оқибатида йўлларимизда кўплаб ҳуқуқий муаммолар юзага келарди. Ва бу ҳуқуқий муносабатларни барқарорлаштиришда алоҳида қонун кераклиги сезилиб қолди ва унинг вужудга келишига туртки бўлди.

— Қонуннинг асосий мақсади ва моҳияти хусусида ҳам тўхталиб ўтсангиз.

— Ушбу қонун биринчи галда йўлларимизда фуқароларимизнинг хавфсизликларини таъминлашга қаратилган. Бундан ташқари кишиларнинг саломатлиги, уларнинг мулклари ёки машинада ташиётган маҳсулотларини асраш ҳамда фуқароларнинг ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилишга сафарбар этилган. Бундан ташқари қонуннинг яна бир муҳим томони шундан иборатки, унда атроф муҳитни муҳофазалаш масалаларига катта ўрин ажратилган. Зеро, техника ривожланиб боргани сари транспорт воситаларининг экологияга салбий таъсири ҳам тобора кучайиб бормоқда. Ҳозирда транспорт воситалари кўпайиб, атроф-муҳитни ифлосланишининг деярли 80 фоизига сабаб бўлмоқда.

Айниқса, Қонуннинг иккинчи моддаси асосий йўналиш сифатидаги жуда кўп масалаларни қамраб олганлиги билан эътиборга моликдир. Унда йўл ва ундаги қурилмалар, йўл ҳаракати ва унинг иштирокчилари, йўл-транспорт ҳодисалари, йўл ҳаракати хавфсизлигини таъминлаш ва уни ташкил қилиш масалалари, транспорт эгаларининг ҳуқуқ ва бурчлари ўзининг аниқ ифодасини топган.

— Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонунни ҳаётга татбиқ этиш учун биринчи галда нималарни амалга ошириш керак деб ўйлайсиз?

— Албатта, ушбу Қонунни ҳаётга тўла татбиқ этишнинг асосий омилларидан бири, бу — фуқароларимиз томонидан унинг аниқ ва пухта ўрганиб чиқилишидир. Шуни алоҳида таъкидлаш жоизки, ҳозирги кунда йўл ҳаракати иштирокчиси бўлмаган бирорта инсон йўқ — биз машина ёки велосипед бошқарамизми, пиёда юрамизми барибир йўл ҳаракати жараёнида фаол қатнашамиз. Шунинг учун барча фуқароларимиз бу қонунни билишлари шартдир. Шунингдек, бу қонунни тегишли ташкилотлар тарғиб ва ташвиқ қилишлари муҳим аҳамият касб этади. Айниқса, бу борада оммавий ахборот воситаларидан кенг фойдаланиш мақсадга мувофиқ бўлар эди. Бундан ташқари маҳаллалар аҳли, айниқса ёшлар орасида, мактаблар, олий ва ўрта махсус ўқув юртлари ҳамда жамоат ташкилотлари ўртасида бу ишни амалга оширишга катта эътибор бериш лозим. Зеро, ҳуқуқий-демократик давлат қурилишининг негизида қонунлар ётар экан, биз уларни билишимиз, ҳурмат қилишимиз ва уларга сўзсиз итоат этишимиз керак. Фақат шундагина қонунлар бизнинг ҳаётимизда ўзининг ижобий аксини топади.

— Бу борада шаҳар йўл ҳаракати хавфсизлигини назорат қилиш бошқармаси томонидан қандай ишлар амалга оширилмоқда?

— Албатта жойлардаги учрашувлар, халқ билан бевосита мулоқотларда, мактабларда «Йўл ҳаракати хавфсизлиги тўғрисида»ги Қонунни тарғиб қиляпмиз. Бироқ, яна бир карра таъкидлаб ўтаман, уни тарғиб қилиш ва амалга ошириш барчамизнинг биргаликдаги ишимиздир. Ана шунга эришсаккина йўлларимизда мавжуд бўлган бахтсиз ҳодисаларни четлаб ўтишимиз мумкин бўлади.

Дилшод ИСРОИЛОВ суҳбатлашди.

Яхшилар ёди

ОТАДЕК МЕҲРИБОН

Машҳур арабшунос, «Минг бир кеча»нинг таржимонларидан бири Содиқ Мирзаев (Мирзасодиқ домла) фидойи олимгина эмас, балки ибратли инсон, ғамхўр устоз ҳам эди.

«Гулхан» журналининг масъул котиби Абдусодиқ Ирисов таҳририятдан аспирантурага ўтиб, аспирантликнинг бошланғич вазифаларини адо этгандан кейин диссертация ёқлашга тайёргарликка киришади. Мавзу танлашдан бошлаб, унинг диссертация ишига Мирзасодиқ домла раҳбарлик қиладилар. Олти-етти кишидан иборат таҳририятимиз аҳил жамоа эканидан бўлса керак, Ирисов тез-тез келиб турар, шу боис унинг ишларидан хабардор эдик. Раҳбарликни зиммаларига олгандан бир йилча кейин оламдан ўтганларига қарамай, домла янги аспирантлари ишига охиригача раҳбарлик қилдилар десак ҳам бўлади. Негаки у кишидан кейин Абдусодиқ номзодлик ишини раҳбарсиз давом эттирган, диссертациясини домланинг йўл-йўриқларига биноан охирига етказган.

Масаланинг бу томони, яъни илмга оид томони ҳаммага маълум. Абдусодиқ Ирисов номзодликни ёқлаб, охир-оқибатда ўз соҳасида деярли тенги йўқ шарқшунос фан доктори бўлиб етишган эди (Оллоҳ раҳматига олган бўлсин). Масаланинг бошқа томонини, яъни Мирзасодиқ домла аспирантига кўрсатган меҳрибончиликларни, мурувватларни жуда кўпчилик билмайди.

Абдусодиқ ҳали уйланмаган, йигитлик вақтларида ўпкаси касалланган эди. У аллақачон тузалиб кетган бўлса ҳам, домла уни ниҳоятда эҳтиётлар эканлар. Масалан, шогирдлари маслаҳат олиш учун мурожаат қилса, ўзларининг ишга чиқмайдиган ижодий кунлари уйларига боришини айтар эканлар.

Шундай куни шогирд устози ҳузурига боради. Домла кўк пиёздан тортиб бошқа ҳар хил кўкатларгача тўғраб, шогирдларини кутаётган эканлар. Палов сузиб келадилар. Тановул қилишади. Чойдан кейингина иш ҳақида гаплашадилар. Абдусодиқ пешинда бормасликка ҳаракат қилади. Домла кўнмайдилар, тушки овқат пайтига маслаҳат тайинлашларини қўймайдилар. Ахийри шогирдлари очиғига кўчади:

— Домла, мен Сизни меҳмон қилишим ўрнига, нуқул Сиз меҳмон қиласиз, — дейди. — Маслаҳатларни уйда ўтказиш шарт бўлса, бизникига кўчайлик. Битта палов бизда ҳам топилади.

— Топилишга топиладику-я, — дейдилар домла, — Лекин сизда янги узилган кўкатлар бўлмайди. Бозордан оласиз. Дори еган-емаганини билиб бўлмайди. Буларни ўзим етиштирганман. Дори еламаган. Ундан ташқари, кўкатнинг янги узилгани бошқача бўлади. Ҳар қанақа дардга даво.

Мирзасодиқ домла ҳақидаги бу сингари гапларни дўстимиз Абдусодиқдан кўп эшитганмиз. У устозига шу қадар суянар эдики, ички аламларини ҳам ундан яширмас эди.

Абдусодиқ Ирисов номзодлик диссертациясини тайёрлаш даврида кўп манбаларни ўрганади: бир масалада янгилик очгандай бўлади. Буни матбуотда эълон қилади. Баъзи ҳамкасблари уни плагиаторликда, яъни бировнинг фикрини ёки кашфиётини ўзиники қилиб кўрсатишда айблашади. Абдусодиқ аламини ичига сиғдиролмай, устозига ёрилади:

— Берунийнинг айтганини ўзингизники қилиб кўрсатсангиз, бу плагиаторлик дейишаётибди. Ўзим шундай фикрга келган бўлсам, Берунийнинг бундай деганини ўқимаган бўлсам, нега энди плагиатор бўламан? Бир хил фикр икки одамда туғилиши мумкин-ку, ахир.

Шунда Мирзасодиқ домла ажойиб бир фикр айтадилар:

— Биз Сизни плагиаторликда эмас, Берунийни билмасликда айблаймиз, — дейдилар.

Устознинг гапи шогирд кўнглида ўрнашиб қолганидан бўлса керак, бутун илмий фаолиятини Абу Али ибн Сино меросини ўрганишга бағишлаган шарқшунос олим, фан доктори Абдусодиқ Ирисов Беруний асарларини ҳам чуқур ўрганди, унинг меросини арабчадан таржима қилди, жумладан, «Тарвиҳалар»ни китобча шаклида нашр этди.

Эркин ЖАББОРОВ.

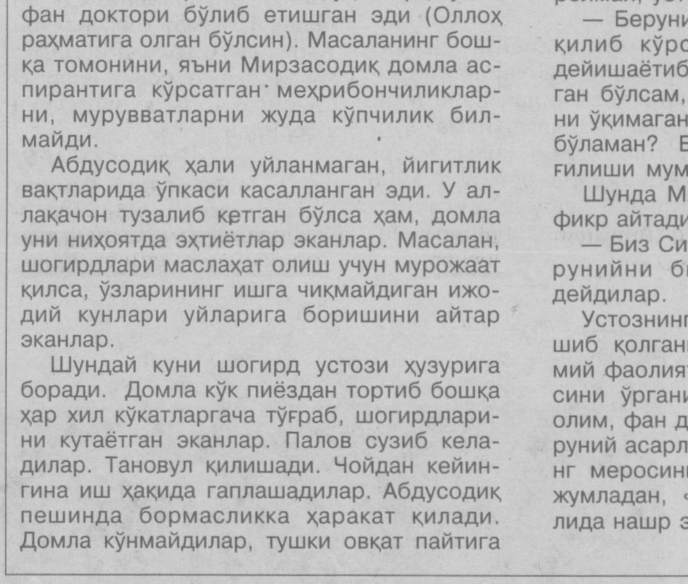

Миробод туманидаги 118-ўрта мактаб ўқувчиси — кикбоксинг бўйича Ўзбекистон чемпиони Беҳзод Набиев онаси Дилфуза Набиева билан қувончини баҳам кўрмоқда.

Равиль Альбеков олган сурат.

Тежамкор бўлайлик

ХОНАДОН КЎРКИ

бўлган газдан тўғри фойдаланайлик

«Газ жоннинг роҳати». Бу сўзни кундалик ҳаётимизда тез-тез такрорлаб турамиз. Чунки бугунги турмушимиз ва яшаш тарзимизни шу беминнат «зангори олов»сиз тасаввур қилолмаймиз. Хўш, шундай экан, мана шу неъматдан тежаб-тергаб фойдаланаяпмизми, деган савол туғилади. Унга жавоб излаб узоққа боришнинг ҳожати йўқ. Тошкент шаҳар ҳокимлиги ва «Тошгаз» бошқармаси қарори билан «Газдан хавфсиз фойдаланиш» икки ойлиги давомидаги кузатишлар бунинг ёрқин далили бўла олади.

Бу йилги тадбирга айниқса Юнусобод тумангаз хизматчилари яхши тайёргарлик билан келишди. Аҳоли турар жойларига икки ойликнинг мазмун ва моҳиятини ифодаловчи афишалар тарқатилди. Тумангаз ходимлари ёнғинга қарши инспекция хизматчилари билан ҳамкорликда қўшма рейдлар уюштириб, ҳар бир хонадон эгасига газдан тўғри фойдаланиш, ёнғин хавфсизлигининг олдини олиш бўйича тушунтиришлар беришди.

Ана шундай фойдали мулоқотлар «Юнусобод» деҳқон бозорида, Ўзбекистон қишлоқ хўжалиги машиналари ишлаб чиқариш бирлашмасида, 14,15,16,17 ва бошқа бир қатор мавзеларда ўтказилди. Туман кинотеатрларида эса газ хавфсизлигига доир ҳужжатли фильмлар намойиш этилмоқда. Бу ишларни ташкил этишдан мақсад ҳозирги кунда қизғин олиб борилаётган қиш тайёргарлигини муваффақиятли ўтказиб, қорли-қировли кунларда туман аҳолисини «зангори олов» билан тўла таъминлашдан иборатдир. Қиш тайёргарлиги ҳақида гап борганда айтиш мумкинки, ҳозиргача зарур бўлган жойлардаги барча газ қувурлари бўялиб, қайта таъмирланди. Баъзи ҳудудларда газ босимини кўпайтириш мақсадида янги газ қувурлари ётқизилиб, ишга туширилди.

Лекин кузатувлар давомида бир қатор корхона ва хонадонларда газдан хўжасизларча фойдаланиш ҳолларига ҳам дуч келинмоқда. Бундай хонадон ва ташкилотларга маъмурий чоралар кўрилаётир. Жумладан ўзбошимчалик билан газ тармоғидан фойдаланган оила ва хўжаликларга жарима солинмоқда. Баъзида эса уларнинг газ тармоқлари узиб қўйилмоқда.

Ҳозирги бозор иқтисодиёти даврида ҳар бир сўмдан тежаб-тергаб фойдаланишни ўрганишимиз лозим.

Бу борада давлатимиз томонидан чиқарилган қарор ва кўрсатмаларни ҳаётга тадбиқ этиш ўз самарасини бераётир. Хусусан биргина хонадонларга газ ҳисоблагич қурилмаси ўрнатиш масаласини олайлик. Кузатишлар шуни кўрсатяптики, бундай қурилмалар ўрнатилган хонадонларда табиий газ олдингига нисбатан 3-5 баробаргача тежаб ишлатилмоқда. Агар биз бу кўрсаткични шаҳар, вилоят ва республика миқёсида оладиган бўлсак, қанчадан-қанча табиий газ тежалаётганини тахминан билиб олишимиз мумкин. Юнусобод туманида табиий газдан фойдаланувчи 14 мингга яқин хусусий хонадон бор. Шундан Ҳасанбой ҳудудида яшовчи 1200 хонадон бугунги кунда газ ҳисоблагич билан тўла таъминланди. Жорий йилнинг охиригача тумандаги хусусий хонадонларнинг яна 1800 тасига газ ҳисоблагич қурилмаларини ўрнатиш режалаштирилган. Бу ўз навбатида табиий газни тежаб-тергаш ва ундан бехавотир фойдаланиш, шунингдек, миллий бойлигимизни авайлаб-асраш йўлида қўйилган яна бир янги қадам бўлади.

Табиий газ — бойлигимиз. Уни тежаб-тергаш ҳар биримизнинг келажак авлодлар олдидаги бурчимиздир.

Маҳмуд ОРИПОВ.

«Ўзбекдавцирк» республика бирлашмаси Тошкенбой Эгамбердиев номли

Тошкент давлат цирки

24 сентябрдан бошлаб 1999 — 2000 йилги мавсум томошалари

ЎРГАТИЛГАН ҲАЙВОНЛАР ИШТИРОКИДА ИККИ БЎЛИМДАН ИБОРАТ ҲАР ХИЛ ЖАНРДАГИ ДАСТУР

Цирк хафтасига уч кун — жума, шанба ва якшанба кунлари ишлайди.

Томошалар: жума кунлари — соат 18.00,
шанба кунлари — соат 12.00, 15.00, 18.00,
якшанба кунлари — соат 12.00 ва 15.00 да бошланади.

Жамоа бўлиб келиш учун талабномалар қабул қилинади.

Билетлар цирк кассалари ва туманларидаги кассаларда сотилади.

Ҳақ турли шаклда тўланиши мумкин.

Касса эрталаб соат 9 дан очиқ.

Маълумотлар учун телефонлар: 144-35-91, 144-29-04, 144-18-11.

Бахтиёр Мирраимович Бобожонов номига берилган йўқолган ҳайдовчилик гувоҳномаси ва давлат рақами 10/О 0331 «Тико» русумли автомашинанинг техник паспортини топиб олиб, уни эгасига қайтарган кишини мукофот кутмоқда.

Телефон: 54-63-18.

Муассис: Тошкент шаҳар ҳокимлиги

Бош муҳаррир Акмал АКРОМОВ

Манзилимиз: 700000, Тошкент шаҳри, Матбуотчилар кўчаси, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: хатлар — 133-29-70; эълонлар: 133-28-95, 132-11-39. факс: (3712) 133-29-09.

Душанба, чоршанба ва жума кунлари чиқади.
Нашр кўрсаткичи — 209

Ҳажми — 2 босма табоқ офсет усулида босилади.
Қоғоз бичими А-2

Нашрни етказиб бериш масалалари бўйича турар жойлардаги почта бўлимларига ёки «Тошкент почтамти»га — 133-74-05 телефонига мурожаат қилишингиз мумкин.

Рўйхатдан ўтиш тартиби: №10.

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Буюртма Г-0715. Босмага топшириш вақти 11.30 123456